

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ekologisk produktion och lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om ekologisk produktion. Genom den nya lagen görs de ändringar som EU:s nya förordning om ekologisk produktion förutsätter i lagstiftningen om ekologisk produktion. Den gällande lagen om tillsyn över ekologisk produktion föreslås bli upphävd.

Det föreslås inga betydande ändringar vad gäller verksamheten i den gällande regleringen om tillsynsmyndigheter och tillsyn. Som ett nytt administrativt tvångsmedel föreslås en administrativ påföljdsavgift som gör det lättare att reagera på eventuella försummelser.

EU:s lagstiftning om ekologisk produktion är som sådan tillämplig rätt i Finland. Lagen som kompletterar förordningarna är inte en självständig och samlad lagstiftningshelhet utan tillämpas parallellt med förordningarna.

I propositionen föreslås dessutom att lagen om verkställighet av böter ändras med anledning av den nya administrativa påföljdsavgiften.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2022 när EU:s nya förordning om ekologisk produktion börjar tillämpas.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	4
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	4
2.1 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	4
3 Nuläge och bedömning av nuläget	7
3.1 Ekologisk jordbruksproduktion i Finland och EU	7
3.2 Lagstiftning	8
3.3 Genomförande i Finland av EU:s lagstiftning om ekologisk produktion	9
3.4 Tillsynsobjekt och resurser som används för tillsynen	10
3.5 Distansförsäljning	10
3.6 Grå ekonomi	10
3.7 Skörd av vilda växtprodukter och certifiering som ekologiska produkter	11
3.8 Förhållande till övrig lagstiftning	11
4 Förslagen och deras konsekvenser	12
4.1 De viktigaste förslagen	12
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	12
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	12
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	13
4.2.3 Konsekvenser för miljön	14
4.2.4 Samhälleliga konsekvenser	14
5 Alternativa handlingsvägar	14
6 Remissvar	14
7 Specialmotivering	16
7.1 Lag om ekologisk produktion	16
7.2 Lag om ändring av lagen om verkställighet av böter	35
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	35
9 Ikraftträdande	35
10 Verkställighet och uppföljning	36
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	36
LAGFÖRSLAG	44
Lag om ekologisk produktion	44
Lag om ändring av lagen om verkställighet av böter	59
BILAGA	60
PARALLELLTEXT	60
Lag om ändring av lagen om verkställighet av böter	60

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Syftet med propositionen är att införa bestämmelser på lagnivå av ekologisk produktion och ekologiskt producerade foder och livsmedel, genom vilken Europeiska unionens (EU) tillämpliga lagstiftning verkställs. Genom den föreslagna lagen fastställs bestämmelser om tillsynen och om regler som är nödvändiga för verkställigheten av gemenskapslagstiftningen.

Europaparlamentet och rådet godkände 30.5.2018 en ny förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007 (nedan nya förordningen om ekologisk produktion). EU:s nya förordning om ekologisk produktion förutsätter utseende av vissa tillsynsmyndigheter samt nationell lagstiftning om genomförandet av tillsynen, liksom gällande EU-lagstiftning. Den nya förordningen om ekologisk produktion börjar tillämpas 1.1.2022. Enligt EU:s lagstiftning innebär ekologisk produktion ett övergripande system för jordbruksverksamhet och livsmedelsproduktion, där bästa praxis ur miljösynpunkt, en hög grad av biologisk mångfald, bevarande av naturtillgångarna och tillämpning av stränga krav beträffande djurens välfärd kombineras. I produktionen beaktas vissa konsumenters preferenser för produkter som tillverkats av naturliga ingredienser och med naturliga metoder. Ekologisk produktion har sålunda en dubbel betydelse för samhället: dels produceras därigenom för speciella marknader produkter för konsumenter som vill ha ekologiska produkter, dels erbjuds kollektiva nyttigheter som främjar miljöskyddet, djurens välfärd och landsbygdens utveckling.

På tillsynen över ekologisk produktion och ekologiska produkter tillämpas även EU:s nya kontrollförordning (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG) (nedan kontrollförordningen). Förordningen antogs våren 2017 och den började huvudsakligen tillämpas från och med 14.12.2019.

Den nya förordningen om ekologisk produktion medförde även behov av ändringar i lagen om tillsyn över ekologisk produktion (294/2015).

Mål 2 i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering, En livskraftig och lönsam livsmedelsekonomi, förutsätter att det arbete för att öka smidigheten i fråga om reglering och tillsyn som inleddes genom föregående regeringsprogram fortsätter. Bilaga 4 till nuvarande regeringsprogram behandlar grå ekonomi, vilken man bedömer vara nödvändig att bekämpa även när det gäller ekologiska produkter. Utgående från denna notering har hela den nationella lagstiftningen setts över. Ekologiska livsmedel och ekologiskt foder omfattas också av de krav som ställs med avseende på horisontell lagstiftning, varför praxis som grundar sig på foderlagen och livsmedelslagen vid behov kan tillämpas även på ekologiska livsmedel och ekologiskt foder.

1.2 Beredning

Beredning av EU-rättsakten

Kommissionens målsättning är att genom ny lagstiftning undanröja hindren för utvecklandet av den ekologiska produktionen inom Europeiska unionen (EU) och förbättra konkurrenskraften inom sektorn i fråga. Syftet är att säkerställa rättvis konkurrens bland företagare samt förbättra den inre marknadens funktion och konsumenternas förtroende. Enskilda delmål för reformen är att förtydliga och förenkla produktionsreglerna, framförallt genom att avlägsna ett flertal av de undantag som gäller nu och minska den administrativa bördan. Ytterligare ett mål är att effektivisera tillsynen, genom att ta i bruk ett riskbaserat kontrollsystem. Vad beträffar handeln med tredjeländer, är målsättningen att genom bilaterala avtal harmonisera importvillkoren och öka exportmöjligheterna för ekologiska produkter som producerats inom EU. Statsrådets skrivelse (U 21/2014 rd) om den nya EU-rättsakten, lämnades den 8.5.2014.

Beredning av regeringspropositionen

Lagen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med Livsmedelsverket. När utkastet till regeringsproposition bereddes under våren 2021 var det inte möjligt att ordna fysiska samråd. Av denna orsak genomfördes 1.6.2021 ett diskussionstillfälle på distans med hjälp av verktyg för distanskommunikation (Teams). Till diskussionstillfället anmälde sig 124 deltagare, inkluderande representanter för centrala intressentgrupper, såsom intresseorganisationer, myndigheter och företag inom branschen. Under diskussionstillfället fanns möjlighet att ställa frågor om hur tillsynen ska genomföras och om innehållet i lagförslaget. Frågorna besvarades av representanter för jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Huvudsakligt innehåll

Den nya förordningen om ekologisk produktion grundar sig i stor utsträckning på de produktionsregler som finns i gällande EU-lagstiftning samt det kontrollsystem som beskrivs i lagstiftningen. Den nya förordningen om ekologisk produktion innehåller även en detaljerad reglering beträffande export- och importförfarandena inom handeln med tredjeländer samt beträffande godkännandet av kontrollorgan i tredjeländer och handelsavtal. På tillsynen tillämpas förutom bestämmelserna i den nya förordningen om ekologisk produktion även kraven och förfarandena i kontrollförordningen.

Tillämpningsområdet för den nya förordningen om ekologisk produktion har utökats en aning i jämförelse med tidigare, genom att inkludera vissa produkter som är nära kopplade till jordbruk, såsom okardad ull och bivax samt naturgummi och harts (bilaga I till den nya förordningen om ekologisk produktion).

I den nya förordningen om ekologisk produktion har man velat lätta på den administrativa börda som certifieringen orsakar små producenter och möjliggjort bildandet av aktörsgrupper. Systemet för gruppcertifiering, det vill säga aktörsgrupperna (artikel 36 i den nya förordningen om ekologisk produktion), har utvecklats för att minska kontroll- och certifieringskostnaderna samt den därmed förknippade administrativa bördan, förstärka de lokala nätverken, förbättra marknadsföringsmöjligheterna och säkerställa jämlika verksamhetsförutsättningar i förhållande till

aktörer i tredjeländer. Gruppcertifiering förutsätter att odlarna har ett gemensamt saluförings-system för marknadsföringen av gruppens produkter.

Den nya förordningen om ekologisk produktion lämnar medlemsstaterna ytterst lite spelrum för nationell lagstiftning. Med avseende på produktionsreglerna är nationella bestämmelser tillåtna endast beträffande produkter som inte ingår i vissa produktkategorier (artikel 21 i den nya förordningen om ekologisk produktion) samt sådana djurarter för vilka de detaljerade produktionsreglerna inte har harmoniserats och det sålunda är möjligt att föreskriva om dem på nationell nivå, förutsatt att de allmänna bestämmelserna som gäller alla djurarter beaktas (artikel 20 i den nya förordningen om ekologisk produktion). Den nya förordningen om ekologisk produktion tillämpas inte på storkök, såsom restauranger, men produktionsregler, märkning och kontroll kan tillämpas på dem på nationell nivå (artikel 2 i den nya förordningen om ekologisk produktion). På nationell nivå kan det också bestämmas om undantag från certifieringsskyldigheten för vissa små detaljhandelsbutiker (artikel 35 i den nya förordningen om ekologisk produktion) samt vidtas åtgärder med vilka oavsiktlig förekomst av förbjudna ämnen kan undvikas i ekologiska produkter (artikel 29.7 i den nya förordningen om ekologisk produktion).

Utgångsmässigt förutsätter den nya förordningen om ekologisk produktion att detaljhandeln omfattas av den offentliga kontrollen. Inom detaljhandeln är risken för vilseledning av konsumenter med färdigt förpackade produkter dock liten och man har inte velat öka den administrativa bördan för detaljhandelsbutiker som säljer ekologiska produkter. Av denna orsak behöver detaljhandelsbutiker som säljer enbart färdigt förpackade produkter inte omfattas av den kontroll som krävs enligt förordningen om ekologisk produktion. Däremot ska små detaljhandelsbutiker som säljer oförpackade ekologiska produkter omfattas av den offentliga kontrollen, men i syfte att underlätta utsläppandet på marknaden av ekologiska produkter har medlemsstaterna inom ramen för de maximala volymer som nämns i förordningen om ekologisk produktion möjlighet att befria sådana affärer från skyldigheten att certifiera sin verksamhet.

Kontrollförordningen ger tillsynsmyndigheterna ett flertal nya metoder att ingripa i verksamhet som inte uppfyller de lagstadgade kraven. Enligt den tidigare lagstiftningen kunde en aktör avlägsnas från kontrollsystemet endast för en begränsad tid. Artikel 138 i kontrollförordningen förpliktat myndigheterna att med nya medel ingripa i verksamhet som strider mot förordningen om ekologisk produktion. Dyliga metoder omfattar till exempel avlägsnande av aktören från kontrollsystemet, det vill säga myndigheten kan avbryta eller helt eller delvis lägga ner verksamhet som anslutits till kontrollsystemet, samt i förekommande fall nedläggande av aktörens webbplats.

Med avseende på minimikraven när det gäller tillsynen är kraven i den nya förordningen om ekologisk produktion och den allmänna kontrollförordningen ytterst omfattande, så beträffande dem förutsätter genomföringen på nationell nivå främst utseende av tillsynsmyndigheter och precisering av förfarandena, i synnerhet med avseende på anslutande till kontrollsystemet och genomförande av kontroller.

De krav på ekologisk produktion som följer av kontrollförordningen är i sig direkt tillämplig rätt. Bestämmelser om administrativa tvångsmedel och påföljder utfärdas dock separat, liksom även om metoder och åtgärder som avses i kontrollförordningen. Behovet att utfärda separata bestämmelser kan då härröra från ett behov att utfärda närmare bestämmelser om saken, identifiera ansvariga myndigheter eller klargöra rättsläget. I propositionen föreslås bland annat att det i 15 §, som gäller myndigheters rätt att utföra kontroller, ska föreskrivas om kontroll i utrymmen som används för boende av permanent natur. Hemfriden är av hävd starkt skyddad i Finland, och kontroll av objekt som omfattas av hemfriden är vanligen exceptionellt och begränsas av

strikt villkor. Med avseende på detta konstateras det bland annat i artikel 5.1 h i kontrollförordningen att tillsynsmyndigheterna ska ges tillträde till aktörernas utrymmen, för att kunna sköta sina uppgifter på ett vederbörligt sätt. Grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 51/2014 rd), som rör ekologisk produktion, samt utskottets senare praxis (bl.a. GrUU 54/2014 rd och 39/2016 rd) utgår ifrån att principen om EU-sekundärrättens företräde i vissa fall även går före skyddandet av ett rättsobjekt som på nationell nivå skyddas genom grundlag, såsom hemfriden i detta fall. Om det inte föreskrivs om detta i lag förblir helheten oklar för aktörerna och tillsynsmyndigheterna.

Ett annat exempel på behovet av nationella bestämmelser hänger ihop med artikel 139 i kontrollförordningen, enligt vilken medlemsstaterna ska fastställa sanktioner som tillämpas vid överträdelser av bestämmelserna i förordningen. I den föreslagna lagens 38 § föreskrivs om en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion och i 41 § föreskrivs om brott mot bestämmelserna om ekologisk produktion. När det gäller aktörens rättsläge är det med avseende på klarheten viktigt att bestämmelser om sanktioner som riktas mot verksamheten inkluderas i den nationella lagstiftningen. Dessutom är syftet med den nationella lagstiftningen att försäkra att aktörerna uppfyller de plikter som åläggs dem. Genom detta stöds å ena sidan aktörernas verksamhet och å andra sidan skapas förtroende för marknaden. Det gagnar aktörerna att man får bukt med aktörer som agerar i strid med lagstiftningen. Ett nytt snabbt tvångsmedel, påföljdsavgiften inom tillsynen över ekologisk produktion, bidrar till att uppnå denna målsättning. Samma möjlighet att genom en administrativ påföljdsavgift ingripa i en aktörs verksamhet gäller även för exempelvis livsmedel och foder som produceras med konventionella metoder.

Delegerade befogenheter och genomförandebefogenheter

Den nya förordningen om ekologisk produktion innehåller flera bestämmelser om befogenheter för kommissionen att ändra eller komplettera andra än de mest centrala avsnitten i förordningen. Bestämmelserna om befogenheter som delegerats till kommissionen ger bland annat möjlighet att utöka förteckningen över andra produkter som är nära kopplade till jordbruk och som hör till förordningens tillämpningsområde samt att definiera vissa viktiga krav med avseende på djurhållning, såsom exempelvis djurtäthet, minsta yta och tekniska krav beträffande inhysningsförhållanden. Dessutom är det möjligt att godkänna detaljerade djurhållningsregler för andra husdjursarter och att godkänna rättsakter som gäller förpackning och transport av ekologiska produkter, samt att godkänna vidtagbara försiktighetsåtgärder och preventiva åtgärder. Bestämmelserna om bemyndigande möjliggör även beslut beträffande kontrollens enskilda delområden, såsom minsta procentandel för den offentliga kontrollen, minsta antal prover som ska tas samt handlingar med vilka efterlevnaden av bestämmelserna påvisas.

Förordningens allmänna målsättningar

Med hjälp av regleringen av den ekologiska produktionen skapas en grund för en hållbar utveckling av ekologisk produktion och de gynnsamma miljöeffekter denna har. Med regleringen försöker man säkerställa en rättvis konkurrens bland ekologiska produkter och en oklanderligt fungerande inre marknad samt bibehålla konsumenternas förtroende för produkter med ekologisk märkning.

Syftet med den nya förordningen om ekologisk produktion är att bidra till att skydda miljön och klimatet, bevara markens bördighet på lång sikt, gynna en hög grad av biologisk mångfald och avsevärt bidra till en giftfri miljö. Vidare är syftet att bidra till höga standarder beträffande djurens välfärd och i synnerhet respektera djurens artspecifika beteendemässiga behov samt att prioritera korta distributionskedjor och lokal produktion inom unionens olika områden och att uppmuntra till bevarande av sällsynta och inhemska raser. Dessutom försöker man bidra till

utvecklandet av tillgången till genetiskt material av växtursprung som är anpassat till det ekologiska jordbrukets specifika behov och mål, samt främja en hög grad av biologisk mångfald, bland annat genom att använda olika genetiska material av växtursprung, såsom ekologiskt heterogent material och ekologiska sorter som lämpar sig för ekologisk produktion.

Målen med kontrollförordningen

På ekologisk produktion tillämpas offentlig kontroll och andra offentliga åtgärder i enlighet med förordning (EU) nr 2017/625, för att säkerställa efterlevnaden av reglerna för ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter. Kontrollförordningens yttersta mål är att skydda människors, djurs och växters hälsa och trygga deras välfärd. Målet är också att säkerställa att kraven uppfylls och att skydda konsumenternas intressen samt att förbättra effekten av tillsynen och inrikta tillsynen bättre än i dagsläget.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Ekologisk jordbruksproduktion i Finland och EU

Syftet med reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken är att betona inriktningen på marknadsföring och främja produktionen av högklassiga produkter som motsvarar efterfrågan från konsumenterna, vilket ytterligare torde sätta fart på marknaden för ekologiska produkter. Av denna orsak har lagstiftningen beträffande ekologisk produktion en allt större inverkan på jordbrukspolitiken och är nära förknippad med utvecklingen av jordbruksmarknaden. Målet med Europeiska kommissionens gröna giv och strategin Från jord till bord är att öka åkerarealen för ekologisk odling till 25 procent till år 2030.

Åkerarealen för ekologisk odling har vuxit med nästan 66 procent under de senaste tio åren. I vissa EU-länder är den ekologiska produktionens andel av den odlade jordbruksarealen betydande, exempelvis år 2019 över 25 procent i Österrike, cirka 20 procent i Sverige och Estland, cirka 8 procent i Tyskland och cirka 11 procent i Finland. I hela EU finns cirka 13,8 miljoner hektar ekologiska odlingar, vilket motsvarar 8,5 procent av den odlade jordbruksarealen. Andelen ekologisk djurhållning inom EU varierar mellan arterna och den största relativa andelen utgör getter, får och nötkreatur. Skillnaderna mellan medlemsstaterna är avsevärda när det gäller fördelningen av den ekologiska djurhållningen.

Enligt Livsmedelsverket fanns i Finland år 2020 sammanlagt 5 010 gårdsbruksenheter som bedrev ekologisk odlingsverksamhet, och av dessa bedrev 1 126 gårdsbruksenheter även ekologisk djurhållning. Största delen av djurgårdarna bedrev produktion av nötkött och mjölk. Andelen ekologiskt odlad åkerareal var cirka 315 000 hektar år 2020, vilket är cirka 13,9 procent av Finlands åkerareal. De ekologiska gårdsbruksenheternas genomsnittliga storlek är cirka 63 hektar.

Enligt Europeiska kommissionen har marknaden för ekologiska produkter i Europa vuxit med 145 procent under de senaste tio åren och motsvarar ett värde på cirka 41 miljarder euro. Också i Finland har ökningen i efterfrågan på ekologiska livsmedel varit snabb under senaste år, men de ekologiska livsmedlen representerar trots det endast under 2,6 procent av det totala värdet för livsmedelsförsäljningen. Inom de populäraste produktgrupperna, såsom barnmat och hönsägg, utgör ekologiska produkter dock över 20 procent.

Finlands regering ställde 9 januari 2013 upp målet att 20 procent av Finlands åkerareal ska utnyttjas för ekologisk produktion. I Finland har den ekologiska sektorn från och med år 2013

utvecklats med hjälp av regeringens program för utveckling av ekosektorn. Målet med programmet är att öka den ekologiska produktionen, göra det inhemska utbudet av ekologiska produkter mångsidigare och förbättra tillgången till ekologiska produkter genom professionella kök och detaljhandeln.

En extern utvärdering av programmet för ekosektorn som getts i uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet blev klar hösten 2018. Programmet har lyckats förbättra ekoproduktionens synlighet och intensifierat samarbetet mellan aktörerna. Jord- och skogsbruksministeriet håller som bäst på att uppdatera programmet för ekosektorn och dess mål kommer att ställas upp för år 2030. Preliminärt är målsättningen att 20 procent av Finlands åkerareal ska användas för ekologisk produktion år 2027.

EU:s gröna giv och strategin Från jord till bord har som mål att öka åkerarealen för ekologisk odling till 25 procent till år 2030.

3.2 Lagstiftning

Den ekologiska jordbruksproduktionen och produktionsreglerna för, märkningen av och kontrollen av ekologiska produkter samt importen av dem till unionens område från länder utanför Europa regleras inom EU genom gemensam lagstiftning. De centrala EU-rättsakterna som gäller ekologiska produkter och produktionen av dessa är:

- rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91(rådets förordning),
- kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll (verkställighetsförordningen),
- kommissionens förordning (EG) nr 1235/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 vad gäller ordningen för import av ekologiska produkter från tredjeländer (importförordningen), och
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll, nedan kontrollförordningen).

Tillämpningsområdet för rådets förordning omfattar jordbruksprodukter, foder, livsmedel och alkoholdrycker. Även odlad fisk och växter som samlats ur naturen hör till förordningens tillämpningsområde.

3.3 Genomförande i Finland av EU:s lagstiftning om ekologisk produktion

Lagen om tillsyn över ekologisk produktion (294/2015) trädde i kraft 1.5.2015. Genom lagen verkställs tillsynen som krävs enligt rådets förordning (EG) nr 834/2007. Lagen innehåller bestämmelser om bland annat tillsynsmyndigheter och arbetsfördelningen mellan myndigheterna, kontrollsystemet, registret över ekologisk produktion, registret över förökningsmaterial, registret över övrigt förökningsmaterial än ekologiskt, privata produktionsvillkor, förkortning av övergångsperioden samt administrativa tvångsmedel och påföljder.

Med stöd av lagen om tillsyn över ekologisk produktion har jord- och skogsbruksministeriet utfärdat förordningen om ekologisk produktion (454/2015). Förordningen innehåller nationella bestämmelser om aktörer som inte behöver anmäla sig till kontrollsystemet, vissa noggrannare produktionsregler beträffande tomhållning av rastgårdar för fjäderfå, biodling, användning av hushållsavfall som gödsel, grunderna för beräkning av djurenheter samt tillsynsmyndigheternas kodnummer.

Jord- och skogsbruksministeriet är den myndighet som svarar för styrningen av tillsynen över ekologisk produktion. Tillsynen har organiserats så att den centrala styrande myndigheten är Livsmedelsverket, som för ett register över odlare samt över aktörer som producerar, ger uppdrag för framställning av och importerar och bedriver partihandel med ekologiska livsmedel. Livsmedelsverket utövar tillsyn över aktörer som producerar, ger uppdrag för framställning av, importerar, exporterar och bedriver partihandel med ekologiska livsmedel och ekologiskt foder samt över partihandelsaffärer och förpackare av utsäde. Dessutom styr Livsmedelsverket tillsynen över ekologisk produktion och sköter betalningstransaktionerna i anknytning till kontrollerna, utbildar kontrollörerna samt utarbetar en årlig tillsynsplan och rapporterar om tillsynen som del av den fleråriga kontrollplanen för livsmedelskedjan som förutsätts enligt kontrollförfordningen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen, nedan NTM-centralen, utövar tillsyn över odlare och bearbetning på gårdsbruksenheter och tar därvid hjälp av de kontrollörer som auktoriserats av Livsmedelsverket. NTM-centralen beslutar om godkännande att ansluta en odlare eller en gårdsbruksenhet till kontrollsystemet. Till NTM-centralens uppgifter hör även marknadskontrollen av ekologiska jordbruksprodukter.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar tillsyn över aktörer som producerar, importerar, exporterar och bedriver partihandel med ekologiska alkoholdrycker och över marknadsföringen av dessa samt för ett register över aktörerna.

Tullens uppgift är att utöva tillsyn över importen av ekologiska produkter från länder utanför EU.

För tillsynen över utsläppandet på marknaden av ekologiska livsmedel inom detaljhandeln svarar de tillsynsmyndigheter som avses i livsmedelslagen (297/2021).

Med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) gäller på Åland landskapslagen (ÅFS 1995:52) om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion, vilken senast ändrats genom 2012:29. Inom landskapet Åland svarar Ålands landskapsregering för tillsynen över aktörer och för registret över aktörer, med undantag av aktörer som bedriver verksamhet med anknytning till ekologiska alkoholdrycker och sprit.

3.4 Tillsynsobjekt och resurser som används för tillsynen

År 2020 omfattades i Fastlandsfinland 5 911 företag av tillsynen över ekologisk produktion och av dessa var 4 962 gårdsbruksenheter. Tillsyn utövades över 789 aktörer inom livsmedelssektorn, 171 aktörer inom alkoholsektern och 39 aktörer inom fodersektorn samt 31 utsädesförpackare. Siffrorna inkluderar producenter, förpackare, importörer och partihandelsaffärer. Av de aktörer som omfattades av tillsynen var cirka 83 procent gårdsbruksenheter och andra aktörer inom primärproduktion. Sammanlagt genomfördes år 2020 cirka 8 000 olika kontroller av ekologiska produktionssätt.

Den arbetsinsats som krävdes för tillsynen över ekologisk produktion och förvaltningen av tillsynen inom Livsmedelsverket och NTM-centralerna uppgick till 44 årsverken år 2020. Av detta utgör Livsmedelsverkets andel cirka 15 årsverken, NTM-centralernas cirka 29 årsverken. Dessutom användes cirka 13 årsverken för kontrolluppgifter i form av köpta tjänster. Förvaltningsbesluten beträffande dessa kontroller görs alltid av myndigheter.

Den tillsyn som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar över ekologisk produktion sker i huvudsak i samband med tillsynen över näringsidkare enligt alkohollagen (1143/1994), genom det i lagen beskrivna alkoholnäringsregistret. Arbetsinsatsen som krävdes för detta inom Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården var cirka 0,4 årsverken år 2020.

3.5 Distansförsäljning

Det har skett förändringar inom verksamhetsmiljön för ekologiska produkter. Förekomsten av distansförsäljningsverktyg, i synnerhet webbaffärer, i livsmedelskedjan har ökat kraftigt under 2000-talet. På distansförsäljning tillämpas samma lagstadgade krav beträffande ekologisk produktion som på handel med andra ekologiska produkter. Aktörer inom ekologisk produktion i alla faser av produktion, bearbetning och marknadsföring av ekologiska produkter ska med avseende på den verksamhet de ansvarar för sörja för att de ekologiska produkterna uppfyller de lagstadgade krav som är relevanta med avseende deras funktion. Likaså ska en distansförsäljare sörja för att tillräcklig information om de ekologiska produkter som saluförs på distans finns att tillgå för att besluta om köp.

Utövande av tillsyn över distansförsäljning är utmanande och av denna orsak är distansförsäljning även ett lägligt tillfälle för eventuella bedrägerier med anknytning till ekologiska produkter. Lösningar till utmaningarna med tillsynen har man sökt genom kontrollförordningen, vars 36 artikel innehåller bestämmelser om provtagning inom distansförsäljning. Myndigheterna ska utan att identifiera sig få beställa prover som kan analyseras och testas eller vilkas överensstämmelse med bestämmelserna kan verifieras. I artikel 138 i kontrollförordningen föreskrivs om åtgärder som myndigheterna ska vidta om en aktör inte följer bestämmelserna. En åtgärd som nämns är att beordra att de webbplatser som aktören driver eller använder läggs ner under en lämplig tidsperiod.

3.6 Grå ekonomi

På basis av internationell forskning och praktisk erfarenhet från andra medlemsstater vet man att ekologiska produkter är utsatta för bedrägerier. Riskerna att åka fast för bedrägerier är liten, vinsterna är ofta stora och de utdömda straffen för brott som begås är ofta blygsamma. Beträffande alla bedrägerier i livsmedelskedjan är det vid utredningen viktigt att kunna granska hela produktionskedjan från jord till bord. Bekämpning och utredning av bedrägerier som anknyter till livsmedelskedjan är utmanande och spjutspetsen i tillsynsmyndigheternas verksamhet har

vanligen riktats mot tryggheten av livsmedelssäkerheten. Mängden bedrägerier som anknyter till ekologiska produkter växer dock och den har enligt kommissionen vuxit inom EU de senaste åren, samtidigt som försäljningen av ekologiska livsmedel har ökat kraftigt. Typiska områden för bedrägerier är märkningen av ekologiska produkter och avvikande från det innehåll som angetts. Med avseende på bedrägerier är det centralt att kunna spåra produkten och råvarorna.

Inom livsmedelstillsynen har samarbetet mellan myndigheterna allmänt förstärkts i syfte att effektivisera bekämpningen av bedrägerier. Dessutom styr Enheten för utredning av grå ekonomi inom Skatteförvaltningen samarbetet mellan 20 myndigheter, för att bekämpa grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. I och med det effektiviserade myndighetssamarbetet utreds allt fler fall med anknytning till livsmedelsbrott vid polisinsatserna runt om i Finland. Också aktörerna inom livsmedelsbranschen har genom sina intresseorganisationer tydligt uttryckt sin vilja att medverka i arbetet med bekämpningen av bedrägerier. Trots samarbetet kring marknadsföringen av ekologiska produkter och stödet från branschen, innebär satsningen på att bekämpa bedrägerier en utmaning för hela myndighetskedjan och Europeiska kommissionen de närmaste åren.

3.7 Skörd av vilda växtprodukter och certifiering som ekologiska produkter

Efterfrågan på finska naturprodukter är stor och det finns potential för tillväxt särskilt på exportmarknaden. Exportutsikterna för naturprodukter förbättras om produkterna kan beviljas ett ekologiskt certifikat. Den finska livsmedelsindustrin är en betydande användare av vilda ekologiska bär. Branschen ifråga har uttryckt sin oro beträffande möjligheterna att skapa tillräckligt stora sammanhängande områden för insamling av ekologiska bär och trygga en jämn tillgång till råvaror. Bland branschens aktörer har också kostnaderna för verifieringen av ekologiska insamlingsområden, certifieringskraven och registreringen, som bedöms vara komplicerad för aktörerna, upplevts som problematiska.

Den nya förordningen om ekologisk produktion jämnställer insamlade vilda växtprodukter med växtodlingsprodukter, och plockning som sker med den så kallade allemansrätten har inte beaktats separat. Aktörerna och områdena ska omfattas av tillsynen och försäljarna av produkterna ska inneha det certifikat som krävs enligt den nya förordningen om ekologisk produktion. I den nya lagen möjliggörs certifiering som ekologisk produkt av produkter som samlas med allemansrätt även på basis av en tredje parts utredningsarbete. I dessa fall utövar Livsmedelsverket tillsyn över naturområden som har anmälts till kontrollsystemet av någon annan än naturområdets ägare eller innehavare och från vilka det med allemansrätt samlas vilda växtprodukter. Dessa områden ska uppfylla kraven i den nya förordningen om ekologisk produktion. I utredningsarbetet beträffande områdena kan digitala skogsdata användas, och för utnyttjandet av dessa data skapades som stöd för den ekologiska certifieringen år 2019 en tjänst på webbplatsen metsään.fi, vilken upprätthålls av Finlands skogscentral.

3.8 Förhållande till övrig lagstiftning

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om identifiering och registrering av djur och till lagar som har samband med den (RP 101/2021 rd) föreslås att en ny påföljdsavgift införs inom tillsynen över identifiering och registrering av djur samt att de ändringar som avgiften medför görs i 1 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Dessutom är under behandling regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lotterilagen och till lagar som har samband med den (RP 135/2021 rd) samt regeringens proposition till kompletterande lagstiftning om EU:s in- och utresesystem och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd (HE 173/2021 rd). Eventuella ändringar som följer av detta ska beaktas när den påföljdsavgift inom ekologisk produktion som avses i denna lag införs i 1 § i lagen om verkställighet av böter.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

De föreslagna ändringarna följer av de ändringar som krävs enligt EU:s nya förordning om ekologisk produktion. Lagens tillämpningsområde motsvarar tillämpningsområdet för nuvarande lag om tillsyn över ekologisk produktion. Bestämmelserna om tillsynsmyndigheter och tillsyn motsvarar till innehållet i huvudsak bestämmelserna i nuvarande lag. Bestämmelserna om administrativa tvångsmedel motsvarar till stor del bestämmelserna i nuvarande lag. Det föreslås att en administrativ påföljdsavgift införs som nytt tvångsmedel i lagen. Med den administrativa påföljdsavgiften av straffkaraktär strävar man å ena sidan efter att förebygga verksamhet som strider mot bestämmelserna och å andra sidan efter att snabbt och effektivt förhindra att sådan verksamhet fortsätter. Som ett nytt tvångsmedel tas dessutom i bruk möjligheten att lägga ner en hel webbplats eller delar av den, om marknadsföringen av ekologiska produkter som strider mot bestämmelserna inte kan förhindras med andra medel.

Nya begrepp i den nya förordningen om ekologisk produktion är certifikat, aktörsgrupp och aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten. Med certifikatet påvisas att en aktör som säljer ekologiska produkter hör till systemet för offentlig kontroll. En aktörsgrupp är en juridisk person som i enlighet med den nya förordningen om ekologisk produktion endast består av odlare som uppfyller vissa krav och som marknadsför sin produktion genom ett gemensamt saluföringssystem. Syftet med den så kallade gruppcertifieringen för aktörsgrupper är att sänka certifieringskostnaderna.

Butiker inom detaljhandeln som säljer oförpackade ekologiska produkter omfattas som regel av tillsynen enligt den nya förordningen om ekologisk produktion. Medlemsstaterna kan dock befria små detaljhandelsbutiker från certifieringsskyldigheten och då gäller för de små detaljhandelsbutiker endast skyldigheten att anmäla sig till kontrollsystemet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Företagsekonomiska konsekvenser

Tillsynen över detaljhandeln utökas och kommer i viss mån att medföra extra kostnader för detaljhandelsbutiker som säljer oförpackade produkter, till följd av den dokumentation som krävs för registreringen, certifieringen och tillsynen.

Det föreslås att en administrativ påföljdsavgift läggs till tvångsmedlen i lagen. Denna påföljdsavgift, som uppgår till 300–5 000 euro, medför kostnader endast för en aktör som inte följer kraven i bestämmelserna om ekologisk produktion. Påföljdsavgiften möjliggör ingripande i sådana mindre försummelser för vilka man inte ansett det vara ändamålsenligt att sanktionera med andra medel. Vidare förbättras effekten av tillsynen genom provtagning utan identifiering, som riktas mot distansförsäljning.

Konsekvenser för hushållen

Genom de föreslagna reformerna strävar man efter att garantera säkerheten och kvaliteten hos ekologiska produkter och korrektheten i den information som ges om dem. Handel som bedrivs via nätet samt andra nya handelsmetoder har varit en växande trend redan i flera år. I och med den i propositionen nämnda möjligheten att stänga en webbplats förbättras konsumentskyddet

vid köp av ekologiska produkter. Livsmedelsverket kan bestämma att en webbplats ska stängas, om den ekologiska produkt som saluförs via webbplatsen eller uppgifter som lämnas om produkten vilseleder köparen på ett väsentligt sätt eller om de på något annat sätt väsentligen strider mot de bestämmelser som gäller ekologiska produkter. I den ständigt ökande handeln över internet kan konsumenten inte försäkra sig om kvaliteten hos en produkt som saluförs genom näthandel innan konsumenten fått produkten. Med tvångsmedlen ges myndigheterna möjlighet att effektivare ingripa i verksamhet som strider mot bestämmelserna.

Som helhet bedöms förslagen förbättra tryggheten av konsumenternas intressen genom att bidra till säkerställandet av äktheten hos ekologiska produkter.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

I den nya förordningen om ekologisk produktion omfattas detaljhandeln i princip av den offentliga kontrollen. Undantag är butiker inom detaljhandeln som enbart säljer färdigt förpackade produkter. Dessa behöver inte höra till kontrollsystemet som det föreskrivs om i den nya förordningen om ekologisk produktion. Vidare är små detaljhandelsbutiker som säljer oförpackade ekologiska produkter och vilkas försäljning beträffande den berörda produktgruppen inte överstiger 20 000 euro per år enligt lagförslaget befriade från skyldigheten att certifiera sin verksamhet. De kontroller som hör ihop med myndigheternas tillsyn över detaljhandeln kan skötas med auktoriserade kontrollörer, och i övrigt bedöms resursbehovet för denna uppgift vara litet och kunna skötas genom myndighetsinterna arrangemang.

I den föreslagna lagen har arbetsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna preciserats när det gäller tillsynen över import. Livsmedelsverket bistår Tullen i samband med import av växtförökningsmaterial, foder av animaliskt ursprung, levande djur och livsmedel av animaliskt ursprung, genom att genomföra de vederbörliga provtagningarna och undersökningarna på dessa. Importen av dessa produktgrupper har hittills varit nästan obefintlig och den bedöms förbli på en låg nivå även i fortsättningen. Inga märkbara tilläggsresurser bedöms vara nödvändiga för detta. Livsmedelsverket har redan den kunskap som behövs för provtagning och undersökning av produkter som producerats med konventionella metoder samt den utrustning och de utrymmen som behövs vid kontrollerna.

Även med avseende på de nya produkterna i kontrollförordningen, det vill säga andra produkter som är nära kopplade till jordbruk, såsom bivax och okardad ull, bedöms arbetsmängden som förknippas med kontrollen av produkterna vara så liten att den inte framkallar märkbara behov av tilläggsresurser för myndigheterna.

Tullen måste dock med avseende på de tillsynsuppgifter som är nya för myndigheten ifråga skapa förutsättningar för inledandet av tillsynsverksamheten. Tullen har uppskattat att detta tillsammans med de resurser som behövs för genomförandet av tillsynen medför personalkonsekvenser på maximalt två årsverken på årsnivå.

När det gäller verksamhet som bedrivs via nätet har betydelsen av traditionella företagslokaler minskat, och försäljningen av ekologiska produkter kan skötas exempelvis hemifrån, medan lagret finns någon annanstans, till och med utomlands. Möjligheten att beställa prover utan identifiering stödjer tillsynsmyndighetens arbete i denna verksamhetsmiljö.

Det föreslagna nya tvångsmedlet, den administrativa påföljdsavgiften, påförs av den berörda tillsynsmyndigheten. För verkställigheten av påföljdsavgiften svarar Rättsregistercentralen. Under den första fasen av tillämpning av lagen betonas rådgivning och vägledning av aktörer, varvid påföljdsavgifter i praktiken knappast kommer att påföras. Efter denna rådgivningsbetonade

fas bedöms påföljdsavgifternas antal ligga på cirka 20 per år. När det gäller fall då påföljdsavgifter ska påföras bedöms den manuella indrivningen av avgiften endast i liten utsträckning medföra extra arbete för Rättsregistercentralen. Eftersom de presenterade uppgifterna beträffande mängden påföljdsavgifter baserar sig på uppskattningar, kommer ett eventuellt behov av tilläggsresurser preciseras först senare. Verkställighet av påföljdsavgiften rör sig om ett uppdrag av permanent karaktär som utförs manuellt på ett sätt som kräver dagsverken. Föreslagna påföljdsavgiften och motsvarande administrativa påföljdsavgifter förorsakar mertidsarbete för Rättsregistercentralen. Nödvändiga behov av extra anslag behandlas normalt under budget- och tilläggsbudgetförfarandena.

4.2.3 Konsekvenser för miljön

Förslaget bedöms inte ha några avsevärda konsekvenser för miljön. Trots det skapar förslaget för sin del en möjlighet att på ett ekonomiskt hållbart sätt bedriva odlingsverksamhet som har positiva miljökonsekvenser. Förslaget kan för sin del bidra till att ekologiska odlingsmetoder blir vanligare, vilket bland annat främjar den biologiska mångfalden och minskar kemikaliebelastningen på miljön, till exempel med avseende på användningen av växtskyddsmedel.

4.2.4 Samhälleliga konsekvenser

Genom förslaget strävar man efter att skapa förutsättningar för en kostnadseffektiv tillsyn och därigenom bidra till målet i regeringens utvecklingsprogram att öka den ekologiska produktionens andel.

5 Alternativa handlingsvägar

Alternativa sätt att genomföra tillsynen granskades vidare i form av en extern utredning under beredningen av nuvarande lag (RP 47/2014 rd). Erfarenheterna av nuvarande myndighetstillsyn har i huvudsak varit positiva, varför det i detta sammanhang inte bedömts vara nödvändigt att på nytt granska hela systemet för tillsyn.

6 Remissvar

Förslaget var på remiss 17.6.2020—10.8.2020. Remissyttranden begärdes av följande remissinstanser; jord- och skogsbruksministeriet (naturresursavdelningen), justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Rättsregistercentralen, Livsmedelsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Tullen, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Naturresursinstitutet, Ålands landskapsregering, avdelningen för lantbruksvetenskaper inom agrikulturförstvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet, Luomuinstituutti, Livsmedelsindustriförbundet rf, Djurens hälsa ETT rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Finlands dagligvaruhandel rf, Siemenkauppiaitten yhdistys ry, Biodynamiska föreningen rf, Trädgårdsförbundet rf, Handelsträdgårdsförbundet, Förbundet för ekologisk odling rf, ProAgria Keskusten Liitto ry, ProAgria SLF rf, Pro Luomu ry, Agrologien liitto ry, Agronomförbundet rf, Animalia, Finlands Fjäderfäförbund rf, Eläinten hyvinvointikeskus, Djurskyddet i Finland rf, Finlands fiskodlarförbund, Suomen Kuntaliitto—Finlands Kommunförbund, Finlands Biodlares Förbund rf, Kuluttajaliitto—Konsumentförbundet ry, Turism- och restaurangförbundet rf, Spannmålsbranschens samarbetsgrupp VYR och Ekologiska producenternas allians rf. Sammanlagt 22 remissyttranden kom in.

Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid bedömningen av hur mycket spelrum det finns på nationell nivå beträffande bland annat hemfriden och personuppgifterna. När det gäller påföljd-savgiften ville justitieministeriet ha en mer detaljerad utredning av påföljdsavgiftens förhållande till straffrättsliga påföljder och till grunden för avgiftens storlek. Justitieministeriet lyfte även fram begäran om omprövning av ett beslut om påföljdsavgift samt Rättsregistercentralens re-sursbehov. Vidare föreslog justitieministeriet att stängandet av webbplatser delas in i tydligare steg än det har gjorts i förslaget. Beträffande terminologin som används i anknytning till maski-nell underskrift framförde ministeriet preciseringar. Med avseende på auktoriserade kontrollö-rer framförde ministeriet preciseringar beträffande de delegerade uppgifternas natur. Också med avseende på register och personuppgiftsansvariga framförde ministeriet behov av preciseringar. I anknytning till avlägsnandet av uppgifter som finns i registret ansåg ministeriet att inverkning-arna av den allmänna dataskyddsförordningen ska tas i beaktande. Därtill framförde ministeriet flera ytterligare preciseringar och korrigeringar av teknisk karaktär som ska införas i lagen.

Rättsregistercentralen framförde att påföljdsavgiften ska ges en specifikare benämning än den i förslaget och fäste uppmärksamhet vid att påföljdsavgiften preskriberas och förfaller när den berörda personen dör.

Livsmedelsverket lyfte fram resursbehovet samt lade fram ett förslag om att lagen ska innehålla en paragraf om ett exportcertifikat. Dessutom föreslog verket ändringar beträffande överläm-nandet av uppgifter på eget initiativ. Ifråga om register och offentliggörande av uppdaterade uppgifter fäste verket därutöver uppmärksamhet vid att certifikaten i ett senare skede kommer att sparas i datasystemet Traces, som upprätthålls av kommissionen. Verket föreslog även änd-ringar med avseende på tillfälligt förbud, aktörer med låg risk samt vite. Tillstånds- och tillsyns-verket för social- och hälsovården föreslog en harmonisering av bestämmelserna om tillsyn ifråga om alkoholdrycker och de bestämmelser som finns i livsmedelslagen. Verket föreslog även att myndigheterna ska ges möjlighet att komma överens om kontroller.

Tullen fäste uppmärksamhet vid avgränsningen av arbetsuppgifterna och framförde förslag till ändringar beträffande detta.

Agrikultur-forstvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet ansåg ett fungerande risk-bedömningssystem vara en förutsättning för riskbedömningen. Siemenkauppiaitten yhdistys ry konstaterade att trots att det fortsättningsvis är tillåtet att använda annat förökningsmaterial än ekologiskt, så är det med tanke på planeringen och säkerställandet av produktionen viktigt att aktörerna är medvetna om de villkor som gäller för användningen av sådant material. Före-ningen var även oroad över växthusodlingens framtid i Finland.

Finlands dagligvaruhandel rf ansåg det vara bra att små affärer befrias från certifieringsskyldig-heten, samt hävdade att aktörernas kostnader inte bör ökas i onödan och motsatte sig uttagandet av administrativa avgifter av aktörer som inte omfattas av certifieringsskyldigheten. Vidare ut-tryckte Finlands dagligvaruhandel rf oro över att stängandet av webbplatser kan skada ryktet och riktas mot tjänsteutbudet i stället för aktören. Även Pro Luomu ry ansåg det vara bra att små affärer befrias från certifieringsskyldigheten. Pro Luomu ry föreslog vidare att verksamheten utvecklas så att den omfattar även annat än certifiering av EU:s ekologotyp i enlighet med in-ternationella standarder. Å andra sidan ansåg både Pro Luomu ry och Förbundet för ekologisk odling rf det vara viktigt att man fortsätter utveckla kontrollsystemet. Förbundet för ekologisk odling rf föreslog dessutom en ändring i modellen för kodnummer och ansåg att de avgifter som uppbärs av aktörer bör vara skäliga och att aktörer med låg risk bör fastställas. Vidare bedömde Förbundet för ekologisk odling rf det vara viktigt att produkter som är nära kopplade till jord-bruk kan behandlas under tillsyn av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry förhöll sig positiva till avlägsnandet av marknadsföring som vilseleder konsumenterna och ansåg det vara en central hörnsten när det gäller konsumenternas förtroende. Förbundet ansåg också att exportcertifikatet utgör en viktig del av exportsatsningarna och att det under tillsyn av närings-, trafik och miljöcentralerna bör vara möjligt att behandla vissa produkter som är nära kopplade till jordbruk.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf ansåg det vara viktigt att utveckla den elektroniska kommunikationen och betonade att företagen bör få sina certifikat inom rimlig tid. Vidare ansåg förbundet att tillsynen bör återta den informerande roll den hade tidigare vid kontrollbesöken och att kontrollavgifterna bör vara skäliga oberoende av företagets storlek.

Livsmedelsindustriförbundet rf ansåg anonyma köp och stängandet av en webbplats eller en del av en webbplats vara bra ändringar. Också Naturresursinstitutet bedömde att stängandet av en webbplats är en nödvändig åtgärd och att myndigheternas möjlighet till provtagning utan identifiering är outhärligt.

Finlands Biodlares Förbund rf hävdade att tillsynen bör vara enkel och att aktören inte ska behöva vara föremål för tillsynen av flera myndigheter.

Livsmedelsindustriförbundet rf, Förbundet för ekologisk odling rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry och Pro Luomu ry bedömde att påföljdsavgiften är bra. Finlands Biodlares Förbund rf poängterade också att påföljdsavgiften inte bör vara godtycklig, utan att den bör anpassas till gärningen i fråga. Naturresursinstitutet ansåg det vara nödvändigt att fastställa vilken roll information och vägledning ska ha i samband med påförande av påföljdsavgift.

Livsmedelsindustriförbundet rf, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Förbundet för ekologisk odling rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry och Pro Luomu ry ansåg det vara bra att tillsynen över insamling av vilda växtprodukter koncentreras till en myndighet. Vidare önskade man att modellen används även för andra växtprodukter än sådana som samlas med allemansrätt. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland påpekade dessutom att centralen har erfarenhet av insamlingsverksamhet och att den sålunda har goda förutsättningar för att fortsätta utöva tillsyn över verksamheten. Naturresursinstitutet fäste för sin del uppmärksamhet vid möjligheterna att ansluta områden för insamling av vilda växtprodukter samt vid att uppgifterna i anknytning till detta hålls uppdaterade i samband med genomförandet på det tekniska planet.

Finansministeriet meddelade att ministeriet inte har något att yttra med anledning av förslaget.

På basis av justitieministeriets remissyttrande har spelrummet på nationell nivå förtydligats, och förhållandet mellan påföljdsavgift och straffrättsliga åtgärder har beaktats i enlighet med ministeriets anmärkningar. Vidare har punkten om webbplatser delats in i steg och de punkter som gäller maskinell underskrift och registerföring har gjorts tydligare. Dessutom har bestämmelserna om påföljdsavgift ändrats i enlighet med de ändringsförslag som Rättsregistercentralen framförde. Även avgränsandet av Tullens uppgifter har beaktats.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om ekologisk produktion

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Enligt paragrafen ska lagen tillämpas på ekologisk produktion och märkning av ekologiskt producerade produkter i alla faser av produktion, tillverkning och distribution av ekologiskt producerade produkter från primärproduktion till utsläppande på marknaden.

2 §. Europeiska unionens lagstiftning. Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställigheten av de av Europeiska unionens (EU) rättsakter som hör till lagens tillämpningsområde och om tillsynen över rättsakterna, till den del det inte föreskrivs om dem med stöd av någon annan lag. EU-lagstiftningen omfattar en stor mängd rättsakter som gäller ekologisk produktion, aktörer inom ekologisk produktion och tillsynen över dem. Största delen av EU-rättsakterna är EU-förordningar, vilka är allmänt bindande och till alla delar förpliktande. Förordningarna tillämpas som sådana i alla medlemsstater, men tillämpningen av förordningarna kan förutsätta nationella verkställighetsåtgärder. I förordningarna fastställs skyldigheter som aktörerna har, och uppfyllandet av skyldigheterna ska övervakas av myndigheterna. Eftersom EU:s lagstiftning om ekologisk produktion är nationellt direkt tillämplig lagstiftning, kan det genom nationell lagstiftning utfärdas rättsakter i anknytning till EU:s lagstiftning om ekologisk produktion endast inom det spelrum som denna lagstiftning tillåter. De bestämmelser i lagen där det hänvisas till Europeiska unionens medlemsstater tillämpas i den utsträckning som förutsätts enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet även på Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess medlemsstater.

3 §. Förhållande till annan lagstiftning. I paragrafen utreds lagens förhållande till övrig nationell lagstiftning där marknadskontrollen av ekologiska produkter regleras. För att förtydliga marknadskontrollen av ekologiskt producerade livsmedel, foder, alkoholdrycker, sprit, utsäde och plantmaterial, konstateras i paragrafen att marknadskontrollen av dessa omfattas av bestämmelserna i livsmedelslagen, foderlagen, alkohollagen, utsädeslagen och lagen om plantmaterial. Med marknadskontroll avses sådan produktkontroll som utförs av myndigheter i syfte att säkerställa att de produkter som finns på marknaden uppfyller de krav som ställs.

4 §. Definitioner. Paragrafen innehåller definitioner på de begrepp som förekommer i lagen. I lagen om ekologisk produktion och de förordningar som utfärdas med stöd av den tillämpas definitionerna i EU:s lagstiftning om ekologisk produktion och i kontrollförordningen. Sådana definitioner som finns i EU-lagstiftningen ges genom att hänvisa till de bestämmelser i ifrågasvarande EU-rättsakt där definitionerna återfinns. En del centrala definitioner återfinns även direkt i den nationella lagstiftningen. Utöver detta finns vissa nationella definitioner:

Med ekologiska produkter enligt 1 punkten avses jordbruksprodukter, foder, livsmedel, alkoholdrycker och sprit vilka vid marknadsföringen får förses med märkning som hänvisar till ett ekologiskt produktionssätt i enlighet med förordningen om ekologisk produktion samt sådana produkter som är nära kopplade till jordbruk som avses i artikel 2.1 i förordningen om ekologisk produktion, såsom exempelvis bivax.

Med jordbruksprodukter i 2 punkten avses produkter som härstammar från jordbruket, inbegripet vattenbruksprodukter och havsalger samt vilda växtprodukter.

Med import avses i 10 och 11 punkten, i enlighet med gällande lag, import från stater utanför Europeiska unionen och med export avses export till stater utanför Europeiska unionen.

2 kap. Tillsynsmyndigheter och tillsyn

5 §. Jord- och skogsbruksministeriet. Enligt paragrafens 1 mom. ska jord- och skogsbruksministeriet sörja för den allmänna styrningen och uppföljningen av verkställigheten av lagen om ekologisk produktion och EU:s lagstiftning om ekologiska produkter.

Enligt paragrafens 2 mom. ska jord- och skogsbruksministeriet svara för de uppgifter som i artiklarna 59—63 i kontrollförordningen tilldelats medlemsstaterna i fråga om sådana djur och varor som avses i artikel 47.1 f i samma förordning. Detta innebär att jord- och skogsbruksministeriet på framställning av Tullen i anknytning till övervakningen av importen av ekologiska produkter och djur utser gränskontrollstationer, andra kontrollställen och slutdestinationer samt avbryter eller återkallar utseendet.

6 §. Livsmedelsverket. I paragrafen räknas det upp vilka uppgifter Livsmedelsverkets har. Enligt förslaget är Livsmedelsverket centralmyndighet för tillsynen över ekologiska produkter och ekologisk produktion. Livsmedelsverket ansvarar på riksnivå för planering, styrning och utveckling av tillsynen över ekologisk produktion samt över ekologiska produkter och deras import och export.

Enligt 2 mom. 1 punkten i paragrafen utövar Livsmedelsverket tillsyn över förpackning och lagring av samt partihandel med ekologiska jordbruksprodukter. Enligt 2 punkten utövar verket tillsyn över framställning eller uppdrag för framställning och lagring av samt partihandel med ekologiska livsmedel, ekologiskt foder och ekologiska alkoholdrycker som innehåller högst 2,8 volymprocent etylalkohol. Enligt 3 punkten utövar verket tillsyn över förpackning, lagring och utsläppande på marknaden av samt partihandel med ekologiskt utsäde och plantmaterial. Dessutom utövar Livsmedelsverket tillsyn över framställning eller uppdrag för framställning av, lagring av samt partihandel med sådana andra produkter som är nära kopplade till jordbruk som nämns i bilaga 1 till förordningen om ekologisk produktion. Sådana produkter är exempelvis naturliga gummi- och hartsprodukter och bivax samt oberedda hudar och obehandlade skinn.

Enligt 2 mom. 5 punkten utövar Livsmedelsverket tillsyn över alla andra aktörer som importerar eller exporterar ekologiska produkter, utom aktörer som importerar eller exporterar ekologisk sprit och ekologiska alkoholdrycker som innehåller över 2,8 volymprocent etylalkohol. Dessa aktörer övervakas enligt 8 § av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Enligt 2 mom. 6 punkten utövar Livsmedelsverket tillsyn över aktörer som direkt till slutkonsumenten säljer andra oförpackade ekologiska produkter än foder och som inte i enlighet med artikel 35.8 i förordningen om ekologisk produktion har befriats från certifieringsskyldigheten. Befrielse från certifieringsskyldigheten förutsätter enligt 24 § 1 mom. i den föreslagna lagen att aktörens försäljning av oförpackade ekologiska produkter motsvarar en årlig omsättning på högst 20 000 euro.

Enligt 2 mom. 7 punkten utövar Livsmedelsverket tillsyn över sådana aktörsgrupper som avses i artikel 36 i förordningen om ekologisk produktion.

Enligt 2 mom. 8 punkten utövar Livsmedelsverket tillsyn över naturområden som har anmälts till kontrollsystemet av någon annan än naturområdets ägare eller innehavare eller från vilka det med allemansrätt samlas vilda växtprodukter. Dessa områden ska uppfylla kraven i förordningen om ekologisk produktion. Förfarandet ökar möjligheterna att för kommersiella ändamål i form av ekologiska produkter utnyttja svampar och bär som plockats med allemansrätt. Förordningen om ekologisk produktion förutsätter att alla aktörer i en kedja övervakas genom ett kontrollsystem och att den som säljer naturliga ekologiska bär eller svampar innehar ett certifikat. På nationell nivå används en verksamhetsmodell där en tredje part för myndighetens räkning utreder hur de områden som lämpar sig för insamling har använts och i vilken utsträckning

markägaren förbinder sig till insamling. Därefter kan naturområdet inkluderas i kontrollsystemet.

Enligt 3 mom. i paragrafen är Livsmedelsverket den huvudansvariga behöriga myndigheten, om inte något annat föreskrivs senare i lagen, och verket svarar också för informationsutbytet med mera med kommissionen.

Enligt 4 mom. i paragrafen gör Livsmedelsverket en framställning till jord- och skogsbruksministeriet om utseende av gränskontrollstationer, andra kontrollställen och slutdestinationer samt om avbrytande eller återkallande av utseendet, när det är fråga om import av växtförökningsmaterial, foder av animaliskt ursprung, levande djur och livsmedel av animaliskt ursprung.

Beträffande sakinnehållet motsvarar paragrafen huvudsakligen bestämmelserna i gällande lag.

7 §. Närings-, trafik- och miljöcentralen. I paragrafen räknas det upp vilka uppgifter närings-, trafik- och miljöcentralen har. I enlighet med punkt 1 utövar närings-, trafik- och miljöcentralen tillsyn över produktion av ekologiska jordbruksprodukter och produktion och utsläppande på marknaden i detaljhandeln av andra produkter som är nära kopplade till jordbruk och som nämns i bilaga 1 till förordningen om ekologisk produktion. I enlighet med punkt 2 utövar centralen tillsyn över naturområden som ägaren eller innehavaren av naturområdet har anmält till kontrollsystemet, samt i enlighet med punkt 3 utövar centralen tillsyn över sådan behandling av ekologiska obearbetade jordbruksprodukter som aktören bedriver på gårdsbruksenheten i samband med produktionen. Med obearbetade produkter avses i enlighet med artikel 3.71 i förordningen om ekologisk produktion livsmedel som inte har genomgått någon bearbetning, inkluderande produkter som till exempel delats, styckats, trancherats, skivats, benats ur eller hackats.

I 2 mom. i paragrafen nämns de punkter i förordningen om ekologisk produktion enligt vilka närings-, trafik- och miljöcentralen är den behöriga myndighet som avses i EU-lagstiftningen, med avvikelse från 6 § 3 mom. ovan. Alla dessa punkter gäller skötandet av de uppgifter som enligt 1 mom. hör till närings-, trafik- och miljöcentralernas ansvarsområde.

Beträffande sakinnehållet motsvarar paragrafen bestämmelserna i gällande lag.

8 §. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Enligt paragrafen i lagförslaget utövar Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, i enlighet med nuvarande praxis, tillsyn över framställning, uppdrag för framställning, lagring och utsläppande på marknaden av samt partihandel med ekologisk sprit och ekologiska alkoholdrycker. Med avvikelse från 6 § 2 mom. 5 punkten utövar verket även tillsyn över aktörer som bedriver import och export av ekologisk sprit och ekologiska alkoholdrycker som innehåller över 2,8 volymprocent etylalkohol.

Beträffande sakinnehållet motsvarar paragrafen bestämmelserna i gällande lag.

9 §. Tullen. Tullens uppgift är enligt den nya lagen, i enlighet med nuvarande praxis, att övervaka importen av ekologiska produkter på det sätt som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning om ekologisk produktion. Importörer som omfattas av kontrollsystemet övervakas antingen av Livsmedelsverket eller av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

För att undvika eventuella oklarheter föreskrivs i 2 mom. i den föreslagna paragrafen, i enlighet med nuvarande praxis, att det är Tullen som beslutar om avlägsnande av uppgifter om ekologisk produktion från märkning på och medföljande dokument till importerade ekologiska produkter

i enlighet med artikel 138 i kontrollförordningen, om produkterna inte uppfyller kraven i denna lag eller i EU-lagstiftningen.

Enligt 3 mom. i paragrafen har Livsmedelsverket som uppgift att bistå Tullen genom att i samband med import genomföra kontroller och undersökningar av växtförökningsmaterial, foder av animaliskt ursprung, levande djur och livsmedel av animaliskt ursprung. Det har med avseende på detta inte bedömts vara nödvändigt att precisera myndigheternas arbetsfördelning, eftersom Livsmedelsverket utövar tillsyn över import också när det gäller vanliga produkter och eftersom verket sålunda har den kompetens och utrustning som behövs.

En ny uppgift som Tullen utför enligt 4 mom. är att göra en framställning till jord- och skogsbruksministeriet om utseende av gränskontrollstationer, andra kontrollställen och slutdestinationer i anknytning till importen samt om avbrytande eller återkallande av utseendet, när det är fråga om andra ekologiska produkter än sådana som avses i 6 § 4 mom.

10 §. Överenskommelse om kontroller. Inom tillsynen över ekologisk produktion är det vanligt att en aktör omfattas av tillsynen av flera myndigheter. Syftet med den föreslagna paragrafen är att försöka minska antalet kontroller som riktas mot en aktör. Innehållet i de uppgifter som utförs av tillsynsmyndigheterna och den yrkeskompetens som förutsätts av kontrollörerna med anledning av uppgifterna varierar dock beroende på vilken verksamhet som ska kontrolleras. Till exempel hör en öltillverkare som även tillverkar alkoholfri öl både till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens kontrollsystem och till Livsmedelsverkets kontrollsystem. Av denna anledning finns orsak att ge myndigheterna möjlighet att sinsemellan komma överens om samordning av kontroller eller provtagningar i de fall när karaktären hos de kontroller som ska utföras tillåter detta.

Administrativa beslut beträffande aktörer och produkter som eventuellt ska fattas på basis av kontrollerna fattas fortsättningsvis av den tillsynsmyndighet vars kontrollsystem aktörerna eller produkterna ifråga omfattas av. Ett beslut om verifiering av ett kontrollintyg vid import av produkter i enlighet med artikel 45 i förordningen om ekologisk produktion fattas av Tullen.

11 §. Kontroll- och tillsynsplaner. Enligt paragrafens 1 mom. ska Livsmedelsverket utarbeta en i kontrollförordningen avsedd flerårig nationell kontrollplan. Syftet med den fleråriga nationella kontrollplanen är att beskriva uppbyggnaden och organisationen hos de system av myndigheter som har anknytning till kontrollen av ekologiska produkter samt de strategiska målsättningarna med kontrollen och de centrala åtgärderna för att uppnå dem. Livsmedelsverket är enligt förslaget också det organ som avses i artikel 109.2 i kontrollförordningen och som ansvarar för den nationella kontrollplanen.

Utöver den fleråriga nationella kontrollplanen ska Livsmedelsverket enligt 2 mom. i paragrafen utarbeta en årlig tillsynsplan för att organisera den tillsyn som verket själv utövar och den tillsyn som utövas av närings-, trafik- och miljöcentralen. I tillsynsplanen ska grunderna för utvärderingen av tillsynskvaliteten beskrivas på basis av innehållet i kontrollerna av tillsynsobjekten, antalet kontroller, kontrollernas omfattning och riskbedömningen. Tillsynsplanens främsta mål är att styra tillsynen och främja långsiktig och planmässig tillsyn.

I enlighet med gällande lag ska också Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården enligt 3 mom. i paragrafen utarbeta en motsvarande årlig tillsynsplan för den tillsyn som verket utövar.

12 §. Utvärdering av tillsynen. Enligt den föreslagna paragrafen ska Livsmedelsverket, på samma sätt som enligt gällande lag, planmässigt göra eller låta göra en utvärdering av det allmänna genomförandet av tillsynen i enlighet med de årliga tillsynsplanerna samt se efter att planerna följs. Objektet för utvärderingen och uppföljningen kan i praktiken vara det tillsynsarbete som Livsmedelsverket själv, NTM-centralerna, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller de auktoriserade kontrollörerna utför.

I artikel 6 i kontrollförordningen konstateras att de behöriga myndigheterna ska genomföra interna revisioner av sin verksamhet eller låta genomföra externa revisioner, och att de ska vidta lämpliga åtgärder utgående från resultaten av revisionerna.

Beträffande sakinnehållet motsvarar paragrafen bestämmelserna i gällande lag.

13 §. Offentliggörande av resultaten av tillsynen. Enligt paragrafen ska Livsmedelsverket årligen på sin webbplats offentliggöra en rapport om resultaten av tillsynen. Sekretessbelagda uppgifter får dock inte offentliggöras. Livsmedelsverket ska på sin webbplats också offentliggöra en rapport om resultaten av utvärderingen av tillsynen. Bestämmelser om skyldigheter i fråga om konfidentiell behandling i anknytning till offentliggörandet av information samt om öppenhet i offentlig kontroll finns i artikel 8 och 11 i kontrollförordningen.

14 §. Auktoriserad kontrollör. Enligt paragrafen kan Livsmedelsverket skriftligen utse en kontrollör för att bistå verket vid kontrollen. Kontrollörerna utför sitt arbete under tillsyn av Livsmedelsverket och på dem tillämpas bestämmelserna om tjänsteansvar. De auktoriserade kontrollörerna bistår tillsynsmyndigheterna vid kontroll- och provtagningsuppgifter. Med en auktoriserad kontrollör avses en person som inte hör till myndighetsorganisationen.

Enligt 40 kap. 11 § 1 mom. 5 punktens b underpunkt i strafflagen (39/1889) avses med en person som utövar offentlig makt även en person som deltar i beredningen av sådana beslut som anknyter till offentlig makt, bland annat genom att ta prover eller utföra inspektioner. För tydlighetens skull föreslås 2 mom. i den nya paragrafen innehålla en hänvisning enligt vilken bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på auktoriserade kontrollörer. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Utöver detta tillämpas på auktoriserade kontrollörer vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003) samt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019). Dessutom tillämpas på auktoriserade kontrollörers verksamhet vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen).

Enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen utför de auktoriserade kontrollörerna sina uppgifter under tillsyn av Livsmedelsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen, när de genomför kontroller som är nödvändiga för tillsynen av myndigheter. Livsmedelsverket svarar dessutom för utbildningen av de auktoriserade kontrollörer som utför den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet.

Enligt 4 mom. i den föreslagna paragrafen ska en auktoriserad kontrollör vid behov visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande. Med ett skriftligt intyg avses i första hand ett kontrollörskort och i andra hand ett av Livsmedelsverket utfärdat beslut över bemyndigande. Livsmedelsverket ansvarar för de auktoriserade kontrollörernas kompetens för sina uppgifter. I praktiken kan innehållet i besluten över bemyndigande, kompetenskraven för kontrollörerna och

andra villkor variera beroende på provtagningsuppgift eller annan med den jämförbar uppgift, kontrollörens verksamhetsområde eller placeringsort och andra motsvarande faktorer.

Beträffande sakinnehållet motsvarar paragrafen bestämmelserna i gällande lag.

15 §. Myndigheters rätt att utföra kontroller och provtagning utan identifiering. I paragrafen föreskrivs det om tillsynsmyndigheters och auktoriserade kontrollörers rätt att utföra kontroller som förutsätts för offentlig kontroll.

Enligt 1 mom. i paragrafen har tillsynsmyndigheter rätt att i syfte att utöva tillsyn genomföra de kontrollåtgärder som fastställs i nationell lag eller i Europeiska unionens lagstiftning. För tillsynen har myndigheterna rätt att få tillträde till odlingar och övriga områden, produktions- och lagerbyggnader och övriga byggnader och transportmedel samt att inspektera aktörens bokföring, utföra andra kontroller och utan ersättning ta prov för undersökningar. Dessutom har tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade kontrollörerna, trots sekretessbestämmelserna, rätt att av aktören få uppgifter och dokument som behövs för kontroller och tillsyn enligt denna lag.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs om kontroller som görs i utrymmen som används för boende av permanent natur. Det föreslås att bestämmelsen i gällande lag ändras så att en kontroll av ett tillsynsobjekt som är beläget i utrymmen som används för boende av permanent natur får utföras för att uppfylla de krav på offentlig kontroll som ställs i artikel 38 i förordningen om ekologisk produktion och i artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen, om en kontroll är nödvändig för att utreda de omständigheter som kontrollen gäller. Sådana kontroller får endast göras av tillsynsmyndigheten.

I artikel 5.1 h i kontrollförordningen föreskrivs att myndigheterna ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas lokaler och tillgång till deras dokumentation, så att den kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. I Finland är hemfriden starkt skyddad genom grundlagen. Bostäder och andra motsvarande utrymmen som används för långvarigt boende, till exempel husvagnar, omfattas av hemfriden, vilken tryggas genom grundlagen. Förutsättningen för en begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna är att det föreskrivs om det i lag och att bestämmelsen har tydliga gränser och att myndigheternas befogenheter inte kan delegeras. Ytterligare förutsättningar för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna är att begränsningen är nödvändig, att den är acceptabel och att det föreligger tunga samhälleliga skäl. I 2 mom. i paragrafen begränsas befogenheterna till att gälla uppfyllandet av de krav som ställs på offentlig kontroll enligt artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen. Detta motiverar också varför bestämmelsen är nödvändig.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs det om provtagning som tillsynsmyndigheten genomför för övervakning av handel som bedrivs genom distanskommunikation. Enligt momentet får tillsynsmyndigheten utan att identifiera sig beställa prover på ekologiska produkter som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation. Sådana prover får användas i den offentliga kontrollen. Efter att ha fått ett prov ska tillsynsmyndigheten meddela aktören att provet har beställts för offentlig kontroll. Motsvarande bestämmelse finns i artikel 36 i kontrollförordningen. I 2 punkten i artikeln föreskrivs att myndigheten, när den fått tillgång till proverna, ska säkerställa att aktören från vilken proverna beställts underrättas om att proverna tagits i samband med offentlig kontroll och i förekommande fall analyseras eller testas för denna offentliga kontroll samt att aktören på egen bekostnad har rätt till ett andra expertutlåtande enligt artikel 35.1. Denna föreslagna bestämmelse är ny.

I 4 mom. i paragrafen föreskrivs det om kontrollörernas rätt att utföra kontroller. Enligt momentet gäller den föreskrivna rätten också kontrollörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning

och i internationella avtal som är bindande för Finland. Den nationella tillsynsmyndigheten ska vid kontrollerna samarbeta med kontrollörerna.

16 §. Myndighetens rätt att få information. I paragrafen föreskrivs om den rätt tillsynsmyndigheten och Europeiska unionens kontrollörer har att trots sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, av dem som sköter offentliga uppdrag samt av aktörer och andra som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag få den information som är nödvändig för utövandet av tillsynen. Rätten att få information av aktörer och andra som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag gäller även auktoriserade kontrollörer. Sekretessbelagd information som är nödvändig för utövandet av tillsyn kan avse exempelvis information som hänför sig till ett företags affärshemligheter.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att tillsynsmyndigheten även i samband med påförande av påföljdsavgift har rätt att få tillgång till uppgifter ur bötesregistret i syfte att säkerställa att en person inte redan dömts till böter i domstol för samma gärning.

Med stöd av 3 mom. ska uppgifterna fås avgiftsfritt. Uppgifterna kan även fås genom en teknisk förbindelse eller på annat sätt elektroniskt.

17 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att trots sekretessbestämmelserna vid utförandet av de uppgifter som avses i denna lag lämna ut information till en annan myndighet eller ett internationellt organ finns i 8 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021). I 8 § 1 mom. i nämnda lag föreskrivs om rätten att trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter till en utländsk myndighet eller ett utländskt organ som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller i ett internationellt avtal som är bindande för Finland, om dessa bestämmelser eller föreskrifter kräver det. I 2 mom. i lagen finns dessutom en bestämmelse om en myndighets rätt att i vissa sammanhang på eget initiativ trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter ur livsmedelsförvaltningens informationsresurs till en annan myndighet. Bestämmelsen grundar sig på behovet att genom myndighetssamarbete och informationsutbyte stärka förutsättningarna att motarbeta grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

Enligt 2 mom. i paragrafen får en tillsynsmyndighet som avses i 6 och 7 § dessutom på eget initiativ trots sekretessbestämmelserna lämna ut information som myndigheten fått vid utövandet av tillsyn och som är nödvändig för en myndighet som avses i miljöskyddslagen (527/2014) för lagstadgade tillsynsuppgifter i anknytning till miljöskyddet. Med stöd av 172 § i miljöskyddslagen har miljömyndigheter rätt att för utförandet av sina uppgifter trots sekretess få nödvändiga upplysningar av myndigheter och verksamhetsutövare. Det föreslagna momentet medför således ingen ny rätt till information för miljömyndigheterna, men det möjliggör utlämnande av sådana uppgifter på eget initiativ.

18 §. Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut information. Enligt förslaget har en tillsynsmyndighet rätt att på eget initiativ, trots sekretessbestämmelserna, lämna ut information som myndigheten fått vid skötseln av sina uppgifter till en annan myndighet eller någon som sköter ett offentligt uppdrag och som på grund av uppdraget har behov av denna information, om informationen är nödvändig för ifrågavarande myndighet för anslutandet till kontrollsystemet och registreringen som avses i 22 § eller för avbrytandet eller avslutandet av verksamhet som avses i 37 §. Bestämmelsen möjliggör effektivt informationsutbyte och samarbete mellan olika instanser som deltar i kampen mot grå ekonomi i situationer där en tillsynsmyndighet har upptäckt exempelvis utbetalning av löner för svart arbete eller andra problem i anknytning till arbetsförhållanden.

Den föreslagna bestämmelsen är ny och motsvarar bland annat det som föreskrivs i gällande livsmedelslag.

19 §. Handräckning. I paragrafen föreskrivs om polisens och Tullens skyldighet att ge handräckning. Paragrafen innehåller hänvisningar till bestämmelserna om handräckning i polislagen och tullagen.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i gällande lag.

20 §. Tillsynsmyndighetens kodnummer. Artikel 52 i förordningen om ekologisk produktion förutsätter att det finns en uppdaterad förteckning över namn på samt adresser och kodnummer till tillsynsmyndigheter och att uppgifterna offentliggörs. Bestämmelser om dessa utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i gällande lag.

21 §. Maskinell underskrift. Enligt den föreslagna paragrafen får beslut som fattas med stöd av denna lag och de handlingar som hänför sig till ärendet undertecknas maskinellt. Enligt 20 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) finns särskilda bestämmelser om maskinell underskrift av handlingar som kommit till i förvaltningsmyndigheternas verksamhet. Maskinell underskrift är ett enklare förfarande än sådan elektronisk signering av handlingar som avses i 16 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet, varför det föreslås att den nya lagen ska innehålla en bestämmelse om maskinell underskrift.

3 kap. Kontrollsystemet för ekologisk produktion

22 §. Anmälan till kontrollsystemet. Innan ekologiska produkter släpps ut på marknaden ska aktören eller aktörsgruppen anmäla sig till ett kontrollsystem enligt förordningen om ekologisk produktion. Med anledning av detta ska aktören göra en anmälan till den berörda tillsynsmyndigheten. Uppgifterna i anmälan ska följa artikel 34 i förordningen om ekologisk produktion. Vad beträffar aktören ska anmälan innehålla de uppgifter som avses i artikel 34 i förordningen om ekologisk produktion och vad gäller aktörsgruppen ska anmälan innehålla de uppgifter som avses i artiklarna 34 och 36 i samma förordning.

Dessutom ska det hållas i minnet att artikel 35.2 i förordningen om ekologisk produktion i praktiken skärper kraven på inledande av verksamhet så, att aktören eller aktörsgruppen trots anmälan inte får släppa ut produkter på marknaden utan att aktören eller aktörsgruppen innehar ett certifikat enligt 23 §.

23 §. Certifikat. I 1 mom. i paragrafen beskrivs under vilka förutsättningar en aktör eller aktörsgrupp första gången ska ges ett certifikat enligt artikel 35 i förordningen om ekologisk produktion. När certifikatet har utfärdats ska aktören eller aktörsgruppen anslutas till kontrollsystemet för ekologisk produktion genom att anteckna aktören eller aktörsgruppen i registret för ekologisk produktion. Rätten att använda en hänvisning till ett ekologiskt produktions sätt enligt villkoren i förordningen om ekologisk produktion på ekologiska produkter och vid marknadsföringen av dem börjar från och med det datum när aktören eller aktörsgruppen har fått certifikatet. Rätten kvarstår till det datum när ett beslut om avlägsnande av aktören eller aktörsgruppen från kontrollsystemet har gjorts, om inte aktören eller aktörsgruppen har fått ett förbud eller föreläggande med stöd av denna lag eller med stöd av EU-lagstiftning som hör till tillämpningsområdet för denna lag.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska den berörda tillsynsmyndigheten beträffande en aktör eller aktörsgrupp som inte uppfyller kraven i 1 mom. fatta ett separat beslut.

24 §. Aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten. Utgångspunkten är att alla aktörer som producerar, distribuerar, importerar, exporterar eller lagrar ekologiska produkter ska anmäla sig till kontrollsystemet och få ett certifikat, innan de ekologiska produkterna släpps ut på marknaden. Kravet gäller inte aktörer som säljer färdigt förpackade ekologiska produkter direkt till slutkonsumenter. Enligt artikel 35.8 i förordningen om ekologisk produktion kan medlemsstaterna under vissa villkor bevilja undantag från den skyldighet att inneha ett certifikat som avses i artikel 35.2 för aktörer som direkt till slutkonsumenten säljer andra oförpackade ekologiska produkter än foder, förutsatt att aktörerna i fråga inte producerar, bereder eller lagrar produkterna annat än i anslutning till försäljningsplatsen, att de inte importerar sådana produkter från ett tredjeland och att de inte har lagt ut sådan verksamhet på tredje part. I den föreslagna paragrafen föreskrivs att en aktör befrias från skyldigheten att inneha ett certifikat om aktörens försäljning beträffande oförpackade ekologiska produkter inte motsvarar en årlig omsättning som överstiger 20 000 EUR.

Enligt paragrafens 2 mom. ska en aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten dock göra en anmälan till Livsmedelsverket för införande i registret över ekologisk produktion i enlighet med artikel 34 i förordningen om ekologisk produktion.

25 §. Anmälningsskyldighet. En aktör, en aktörsgrupp eller en aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten ska enligt det föreslagna 1 mom. underrätta den berörda tillsynsmyndigheten om väsentliga förändringar i verksamheten, för att säkerställa att tillsynsmyndigheten har tillgång till all information som är nödvändig för den offentliga kontrollen och som förutsätts enligt denna lag eller enligt den EU-lagstiftning som nämns i 2 §. En anmälan ska göras om exempelvis en ny produktionsinriktning eller om inledande av djurhållningsverksamhet som rör en ny djurart. Den berörda tillsynsmyndigheten ska bedöma om förändringen i verksamheten kräver en ny kontroll.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. ska innehålla en förtydligande bestämmelse om att en aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten och vars försäljning av oförpackade ekologiska produkter till sin omsättning överstiger det årliga eurobelopp som anges i 24 § 1 mom. ska göra en anmälan enligt 22 § till den berörda tillsynsmyndigheten för anslutning till kontrollsystemet.

Närmare bestämmelser om anmälan och innehållet i den får enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

26 §. Tillsyn över aktörer och aktörsgrupper. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska den berörda tillsynsmyndigheten utföra kontroller i enlighet med tillsynsplanen av en aktör eller en aktörsgrupp som har anslutits till kontrollsystemet.

Efter en kontroll ska aktören eller aktörsgruppen ges ett certifikat, om verksamheten uppfyller kraven i denna lag och den EU-lagstiftning som nämns i 2 § i lagen. Den berörda tillsynsmyndigheten ska fatta ett separat beslut om en verksamhet eller produkt som inte uppfyller de föreskrivna kraven. En kontroll av en aktör eller aktörsgrupp kan även bestå av enbart provtagning, varvid styrkande dokumentation inte är nödvändig.

27 §. Utträde ur kontrollsystemet. Enligt den föreslagna paragrafen ska en aktör eller aktörsgrupp som vill utträda ur kontrollsystemet för ekologisk produktion skriftligen meddela den berörda tillsynsmyndigheten om utträdet. Efter att den berörda tillsynsmyndigheten har fått anmälan avlägsnar myndigheten aktören eller aktörsgruppen ur kontrollsystemet.

28 §. Ansvar för register. Ett register förs över ekologisk produktion. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen tillämpas på registret över ekologisk produktion lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs, om inte något annat föreskrivs nedan. Registret utgör en del av det register som avses i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs. I 5 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs finns bestämmelser om ansvar och personuppgiftsansvariga för registret. Enligt paragrafen är Livsmedelsverket, regionförvaltningsverken, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt kommunerna gemensamt personuppgiftsansvariga för livsmedelsförvaltningens informationsresurs.

Med avvikelse från vad som framförts ovan förs registret i fråga om alkoholdrycker och sprit enligt 8 § i denna lag dock med stöd av 66 § i alkohollagen, och till denna del utgör registret inte en del av det register som avses i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs. Personuppgiftsansvarig är Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

29 §. Registret över ekologisk produktion. I registret över ekologisk produktion antecknas aktörernas, aktörsgruppernas och tillsynsobjektens identifikationsuppgifter, utförda kontroller och beviljade certifikat samt andra motsvarande uppgifter som är nödvändiga med tanke på denna lag och EU-lagstiftningen samt tillsynen.

Den föreslagna paragrafens 1 mom. gäller aktörer och motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen gällande lag. Momentets 3 punkt, produktionsställen och enheter där verksamheten bedrivs, ska tillämpas även på insamling av vilda växtprodukter, för att beskriva godkända insamlingsområden med hjälp av aktuellt kartmaterial i fall där området anmälts av någon annan än områdets ägare eller innehavare och när området inte på annat sätt kan identifieras tillräckligt exakt. Dessutom kan i enlighet med 1 mom. 3 punkten de enheter inom detaljhandeln där verksamheten bedrivs registreras under aktörens organisationsnummer, i enlighet med definitionen på aktör i artikel 3.13 i förordningen om ekologisk produktion.

Den föreslagna paragrafens 2 mom. gäller aktörsgrupper och den är ny. En aktörsgrupp ska enligt artikel 36 i förordningen om ekologisk produktion vara en juridisk person, och i registret antecknas inte aktörsgruppens medlemmar och inte några uppgifter om tillsynsobjekten. I övrigt motsvarar registret det register som förs över aktörer.

Den föreslagna paragrafens 3 mom. gäller aktörer som befriats från certifieringsskyldigheten. I registret antecknas i syfte att utöva tillsyn de uppgifter som en aktör som befriats från certifieringsskyldigheten med stöd av 24 § 2 mom. i den föreslagna lagen är skyldig att meddela.

Registeruppgifterna om en aktör eller en aktörsgrupp avförs i enlighet med 4 mom. i den föreslagna paragrafen ur registret senast tre år efter det att aktören eller aktörsgruppen har avförts ur kontrollsystemet, ifall det inte föreligger en sådan grund att bevara uppgifterna som avses i 12 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs. Grundlagsutskottet konstaterar i sin praxis att permanent uppbevarande av uppgifterna inte är i linje med skyddet av personuppgifter och att det förutsätter en särskild grund som beaktar informationssystemets karaktär och syfte. Enligt 12 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs avförs en uppgift dock inte, om det är nödvändigt att bevara den för att fullgöra ett åliggande som grundar sig på lag, för ett ärende som är anhängigt eller för att utföra kontroll enligt Europeiska unionens lagstiftning eller någon annan lagstiftning eller om det i Europeiska unionens lagstiftning krävs att uppgiften bevaras. Uppgiften ska avföras från registret så snart det inte finns någon lagstadgad grund för att behandla den. De särskilda lagar som gäller informationsresursens register innehåller dessutom särskilda bestämmelser om bevarande av registeruppgifter, även bestämmelser om permanent bevaring av vissa uppgifter.

Därutöver konstateras i paragrafens 5 mom. att bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i dataskyddslagen (1050/2018) och i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

30 §. Register över tillgången till förökningsmaterial och djur. Enligt den föreslagna paragrafen för Livsmedelsverket på det sätt som föreskrivs i artikel 26 i förordningen om ekologisk produktion ett register över tillgången på ekologiskt förökningsmaterial och förökningsmaterial under omställningsperioden. I enlighet med samma förfarande för Livsmedelsverket ett register över tillgången på ekologiska djur och ekologiska vattenbruksyngel på marknaden på det sätt som föreskrivs i artikel 26.2 och 26.3 i förordningen om ekologisk produktion. I enlighet med artikel 4 i den allmänna dataskyddsförordningen bestämmer Livsmedelsverket ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter och är således den personuppgiftsansvariga som avses i förordningen.

31 §. Offentliggörande av förteckning över aktörer och certifikat. Enligt paragrafen ska Livsmedelsverket offentliggöra en sådan uppdaterad förteckning över aktörer och certifikat som avses i artikel 34.6 i förordningen om ekologisk produktion. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården offentliggör på motsvarande sätt en uppdaterad förteckning i fråga om de aktörer som verket utövar tillsyn över, och denna förteckning innehåller inga personuppgifter.

Offentliggörandet av uppdaterade förteckningar över aktörer och certifikat följer nuvarande praxis. För Livsmedelsverkets del har en diskussion om förteckningen över aktörer förts med dataombudsmannens byrå, beträffande offentliggörandet av personuppgifter som gäller aktörer samt förhållandet till den allmänna dataskyddsförordningen. När det gäller offentliggörandet av uppgifter finns inget spelrum på nationell nivå, men uppgifterna är inte tillgängliga direkt, utan de kan nås via en söktjänst, och ifråga om personuppgifter offentliggörs endast nödvändiga uppgifter som krävs enligt EU-lagstiftningen. För närvarande planeras inom kommissionen att certifikaten från och med år 2023 ska offentliggöras i kommissionens datasystem Traces.

4 kap. Ekologisk produktion i vissa fall

32 §. Detaljerad nationell produktionsregel. När villkoren i artikel 20 i förordningen om ekologisk produktion uppfylls kan Livsmedelsverket i enlighet med paragrafen godkänna en detaljerad nationell produktionsregel för särskilda djurarter eller grupper av djurarter. Ett godkänt privat produktionsvillkor övervakas i ett kontrollsystem enligt denna lag.

33 §. Konstaterande av naturkatastrofer samt produktionsregler vid exceptionella omständigheter. Enligt paragrafen kan Livsmedelsverket i enlighet med artikel 22.2 i förordningen om ekologisk produktion för en begränsad tid bevilja undantag från de produktionsregler som fastställs i förordningen, om Livsmedelsverket genom ett officiellt beslut har konstaterat en naturkatastrof som avses i artikel 22 i förordningen om ekologisk produktion. Oftast gäller beviljandet av tidsmässigt begränsade undantag från de fastställda produktionsreglerna i enskilda jordbrukares fall, till exempel när hela skörden gått förlorad på grund av torka eller regn. Livsmedelsverket bedöms vara den instans som bäst kan säkerställa snabbt beslutsfattande och flexibel förvaltning beträffande undantagen liksom även säkerställa regional likvärdighet.

Livsmedelsverket ska omedelbart med hjälp av det elektroniska system som tillhandahålls av kommissionen meddela de undantag som verket beviljat.

34 §. Tillfälligt tillstånd för ingredienser. I paragrafen föreskrivs att Livsmedelsverket i enlighet med artikel 25 i förordningen om ekologisk produktion på begäran av aktören tillfälligt kan bevilja tillstånd för användning av icke-ekologiska ingredienser för produktion av bearbetade ekologiska livsmedel. Tillståndet för användning av icke-ekologiska ingredienser av jordbruksursprung för produktion av bearbetade ekologiska livsmedel kan enligt förordningen om ekologisk produktion gälla högst sex månader. Medlemsstaten får förlänga tillståndet två gånger med högst sex månader per gång, förutsatt att ingen annan medlemsstat motsätter sig detta. Tillståndet ska gälla alla aktörer i medlemsstaten.

Enligt 2 mom. i paragrafen kan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården på motsvarande sätt på begäran av aktören tillfälligt bevilja tillstånd för användning av icke-ekologiska ingredienser för tillverkning av ekologiska alkoholdrycker.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska Livsmedelsverket göra en sådan anmälan som avses i artikel 25.2 i förordningen om ekologisk produktion i fråga om produktion av bearbetade ekologiska livsmedel och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården i fråga om tillverkning av ekologiska alkoholdrycker.

35 §. Närmare bestämmelser. Produktionsreglerna, som utgör en väsentlig del av EU:s lagstiftning, ändras fortlöpande, men ändringarna beträffande dem är till naturen tekniska. Enligt den föreslagna paragrafen får, till den del som verkställigheten av EU-lagstiftningen så kräver, genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet vid behov närmare bestämmelser utfärdas om tekniska detaljer och omständigheter som enligt EU-lagstiftningen ska avgöras av medlemsstaterna. Sådana detaljer och omständigheter handlar för närvarande om att godkänna användning av enskilda gödselpreparat samt om krav som ställs beträffande tomhållning av rastgårdar för fjäderfä.

Paragrafen motsvarar i huvudsak bestämmelserna i gällande lag.

5 kap. Administrativa tvångsmedel och påföljder

36 §. Föreläggande och förbud. I den föreslagna paragrafens 1 mom. hänvisas till åtgärder som nämns i kontrollförordningen vilka tillsynsmyndigheten kan använda om en aktör inte följer kraven i lagstiftningen. Kontrollförordningen innehåller mycket omfattande och detaljerade bestämmelser om tillsynsmyndighetens åtgärder och befogenheter ifråga om aktörer som inte följer bestämmelserna. Artikel 138.2 i förordningen innehåller en förteckning över tillämpliga åtgärder med sammanlagt 11 punkter (leden a–k). Störst betydelse av dessa har eventuellt begränsandet eller förbudandet av att varor släpps ut på marknaden (led d), destruerandet av varor (led g), stängandet av aktörens företag under en lämplig tidsperiod (led h), nedläggandet under en lämplig tidsperiod av hela eller delar av aktörens verksamhet och, i förekommande fall, de webbplatser som aktören driver eller använder (led i), återkallandet av registreringen eller godkännandet för en anläggning eller ett jordbruk tillfälligt eller slutgiltigt (led j). Förteckningen i punkten är inte uttömmande. Även andra åtgärder är möjliga. Som möjliga övriga åtgärder innehåller lagförslaget 37 § bestämmelser om påföljdsavgifter och 39 § bestämmelser om vite.

På valet av åtgärder inverkar bland annat vilket slag av brist på efterlevnad av bestämmelserna det handlar om i det enskilda fallet. Den berörda tillsynsmyndigheten avgör vilka åtgärder som vidtas beträffande den verksamhet som strider mot förordningen om ekologisk produktion. Myndigheten i fråga ska kunna påvisa att de valda åtgärderna är ändamålsenliga och rätt proportionerade.

Innan den berörda myndigheten beslutar om åtgärder ska myndigheten först utföra en undersökning enligt artikel 137 i kontrollförordningen, om myndigheten misstänker bristande efterlevnad. I syfte att bekräfta eller undanröja misstankarna utförs förstärkt offentlig kontroll av varorna och aktören, eller i förekommande fall omhändertags varorna. Begreppet omhändertagande definieras i artikel 3.47. Skyldigheten att reda ut ärendet följer även principen om god förvaltning i förvaltningslagen.

Dessutom ska den berörda tillsynsmyndigheten utfärda ett tillfälligt förbud i enlighet med artiklarna 29.1 b och 41.1 b i förordningen om ekologisk produktion, genom vilket utsläppandet på marknaden av produkten som ekologisk eller som produkt under omställning samt användning av produkten i ekologisk produktion förbjuds tillfälligt, så länge en officiell undersökning pågår. Ett tillfälligt förbud ska utfärdas i fall där det förekommit andra än tillåtna produkter eller ämnen i produktionen (artikel 29) eller där aktören inte har följt kraven i förordningen om ekologisk produktion (artikel 41).

I enlighet med 2 mom. i paragrafen ska ett föreläggande, ett förbud eller ett tillfälligt förbud iakttas även om ändring söks, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas.

37 §. Avbrytande eller avslutande av verksamhet som anslutits till kontrollsystemet. I paragrafen föreskrivs att den berörda tillsynsmyndigheten helt eller delvis kan avbryta eller avsluta verksamhet som anslutits till kontrollsystemet, om verksamheten väsentligt strider mot denna lag eller den EU-lagstiftning som nämns i 2 § i denna lag och aktören eller aktörsgruppen inte har iakttagit ett föreläggande eller förbud som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av 36 §. Ett beslut om avbrytande eller avslutande av verksamhet kan läggas fram endast om missförhållandena kvarstår eller upprepas eller om det handlar om avsiktligt agerande. Verksamheten ska avbrytas i de fall där det är möjligt att avhjälpa de missförhållanden som ligger till grund för beslutet. Som grundregel gäller att den brist som leder till att verksamheten avbryts eller avslutas ska vara väsentlig och allvarlig.

Ett föreläggande om avbrytande eller avslutande av verksamhet ska iakttas även om ändring söks, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas. Ett beslut om avbrytande av verksamheten gäller tills tillsynsmyndigheten konstaterar att de missförhållanden som beslutet grundade sig på har avhjälpits.

38 §. Påföljdsavgift. Enligt artikel 139 i kontrollförordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Enligt punkt 2 i nämnda artikel ska medlemsstaterna säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelser av kontrollförordningen och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 i förordningen, om de begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande, i enlighet med nationell rätt återspeglar åtminstone antingen aktörens ekonomiska fördel eller, beroende på vad som är lämpligt, en procentandel av aktörens omsättning. I den EU-lagstiftning som gäller ekologisk produktion föreskrivs det inte om någon påföljdsavgift, men administrativa medel för styrning och administrativa tvångsmedel inom ekologisk produktion, som tas i bruk om verksamheten strider mot lagstiftningen om ekologisk produktion, kan inte alltid anses vara tillräckligt effektiva eller ändamålsenliga. Dock är överträdelserna till naturen inte sådana att de tvångsmässigt skulle kräva straffrättsliga åtgärder.

I paragrafens 1 mom. specificeras de överträdelser av skyldigheter för vilka en påföljdsavgift kan åläggas. Den föreslagna avgiften tillämpas vid förseelser som lätt kan påvisas och inte förutsätter utredningsmässiga åtgärder. Den berörda tillsynsmyndigheten kan påföra en påföljdsavgift till exempel i fall där en aktör bedriver verksamhet som förutsätter anmälan till kontrollsystemet enligt 22 § utan att anmäla sig till kontrollsystemet. Påföljdsavgiften föreslås vara minst 300 och högst 5 000 euro, vilket är samma belopp som exempelvis den påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen som avses i 67 § i livsmedelslagen. Genom avgiftens storlek eftersträvas framförallt en förebyggande verkan med avseende på påföljder.

Den berörda tillsynsmyndigheten kan med stöd av paragrafens 1 mom. påföra en påföljdsavgift om en aktör eller aktörsgrupp bedriver verksamhet som avses i denna lag utan att anmäla sig till kontrollsystemet eller bedriver verksamhet som inte har antecknats i certifikatet, om den som befriats från certifieringsskyldigheten försummar att göra en anmälan, om en aktör, aktörsgrupp eller den som är befriad från certifieringsskyldigheten försummar sin skyldighet att anmäla väsentliga förändringar i verksamheten, om den som är befriad från certifieringsskyldigheten trots upprepade uppmaningar inte gör en anmälan om anslutning till kontrollsystemet, om en aktör eller aktörsgrupp använder uttryck som strider mot märkningsreglerna i förordningen om ekologisk produktion, eller om en aktör eller aktörsgrupp inte iakttar tillsynsmyndighetens föreskrift om behandling av varor, ändring av märkning eller korrigerande information till konsumenterna.

Genom påföljdsavgiften är det möjligt att ingripa i de allmännaste bristerna och förfarandena som uppdagas i samband med tillsynen. Påföljdsavgiften är dock inte tänkt att påföras för alla brister, utan på användningen av administrativa påföljder inverkar i praktiken hur allvarligt och avsiktligt aktörens agerande är och hur ofta det upprepas. Avsikten är att administrativa påföljder ska tillämpas endast vid sådana förseelser som kan påvisas lätt och inte förutsätter utredningsmässiga åtgärder. Det är då frågan om förseelser eller försummelser som kan anses vara ringa. Vid påförandet av avgift ska kravet på proportionalitet och övriga krav som ställs på god förvaltning samt kravet på rättsäkerhet uppfyllas. Ett beslut om påföljdsavgift får överklagas genom besvär och parterna har rätt att bli hörda innan påförandet av avgiften. Ett beslut från tillsynsmyndigheten om påförande av påföljdsavgift får verkställas endast om det vunnit laga kraft.

Enligt paragrafens 2 mom. ska vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften behöver inte heller nödvändigtvis påföras i fall där det beslutats om destruering av foder, vilket i sig redan orsakar aktören betydande ekonomiska förluster. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Paragrafens 3 mom. innehåller en bestämmelse om förbud mot dubbel straffbarhet som säger att det för en och samma gärning inte får utdömas flera påföljder av straffkaraktär. Förbudet omfattar även administrativa påföljder av straffkaraktär som gäller en och samma gärning. Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som behandlas i domstol eller som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift påförts en fysisk person, får personen inte i domstol dömas till straff för samma gärning. Med stöd av de bestämmelser om myndigheters rätt att få information vilka föreslås ingå i denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillgång till uppgifter ur bötesregistret, i syfte att säkerställa att en person inte redan dömts till böter i domstol för samma gärning. Rätten att få information är nödvändig för

att säkerställa att förbudet mot dubbel straffbarhet efterlevs, innan administrativa påföljder påförs. Kontrollerandet av uppgifterna i bötesregistret innan påförandet av påföljdsavgift är även till fördel för den aktör som ska påföras påföljdsavgiften. Om den betalningsskyldiga fysiska personen avlider, preskriberas påföljdsavgiften. Betalningsskyldigheten riktas sålunda endast mot den betalningsskyldiga själv, vars försummelse påföljden gäller, och inte mot den betalningsskyldigas rättsinnehavare.

Enligt paragrafens 4 mom. får en påföljdsavgift inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. Många tillsynsobjekt kontrolleras en gång per år, varför en kortare tid än ett år i många fall skulle leda till att försummelser upptäcks alltför sent och att påföljdsavgifter inte längre skulle kunna påföras. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter den dag då det lagakraftvunna beslutet om påförande av avgiften utfärdats.

Det föreslås att bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter ska finnas i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Av denna orsak föreslås att nämnda lag ändras så, att det till tillämpningsområdet i 1 § i lagen fogas en bestämmelse om påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion. För verkställigheten av påföljdsavgiften svarar Rättsregistercentralen, som har motsvarande verkställighetsuppgifter. Beträffande beslutens verkställbarhet ska bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) följas. För påföljdsavgifter tas ingen ränta ut.

Den föreslagna bestämmelsen är ny.

39 §. Stängning av webbplats. I paragrafen föreskrivs om Livsmedelsverkets möjlighet att bestämma att en webbplats eller en del av en webbplats ska stängas, om den ekologiska produkt som saluförs via den eller de uppgifter som lämnas om den eller de uppgifter som lämnats om aktören är sådana att de vilseleder köparen av den ekologiska produkten på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strider mot bestämmelser som gäller ekologiska produkter. Stängandet av en webbplats genomförs med beaktande av proportionalitetsprincipen, så att tvångsmedlet sätts in stegvis i syfte att eftersträva en proportionell inskränkning, med andra ord genom att i första hand bestämma om stängning av endast den del av en webbplats eller den webbsida som erbjuder produkter eller information som strider mot bestämmelserna. Livsmedelsverket kan få nödvändig information om foder som erbjuds till försäljning via en webbplats till exempel genom provtagning utan identifiering enligt 15 § 3 mom. Livsmedelsverket kan bestämma om stängning av en webbplats eller en del av den exempelvis i fall där den ekologiska produkt som saluförs innehåller genmanipulerade ingredienser eller ingredienser som inte har godkänts för användning inom ekologisk produktion. Ett föreläggande att stänga en webbplats kan också utfärdas om webbplatsen innehåller medicinska påståenden eller andra påståenden i anknytning till hälsan eller i övrigt vilseledande påståenden. Föreläggandet att stänga en webbplats eller del av en webbplats utfärdas först om myndighetens uppmaning att rätta till felet inte har följts.

Föreläggandet att stänga en webbplats kan enligt förslaget meddelas temporärt för den tid då ärendet utreds eller missförhållandet avhjälpes. Det temporära föreläggandet om stängning gäller tills Livsmedelsverket har fattat ett slutgiltigt beslut i ärendet. Den föreslagna bestämmelsen är ny.

I artikel 138 i kontrollförordningen föreskrivs om åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad. Tillsynsmyndigheten ska vidta ändamålsenliga åtgärder, av vilka några nämns i artikel 138.2. En åtgärd som nämns är att beordra att de webbplatser som aktören driver eller använder läggs ner under en lämplig tidsperiod.

40 §. Vite. Enligt paragrafen kan den berörda tillsynsmyndigheten förena ett föreläggande eller ett förbud som har meddelats med stöd av denna lag med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i gällande lag.

41 §. Brott mot bestämmelserna om ekologisk produktion. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ska innehålla en uppräkningslista av de handlingar som enligt lagförslaget kan leda till en bötesdom för brott mot bestämmelserna om ekologisk produktion, om det inte någon annanstans i lag föreskrivs om strängare straff för gärningen. En gärning för vilken ett strängare straff föreskrivs annanstans kan vara exempelvis miljöbrott enligt 48 kap. 1 § i strafflagen. En gärning kan även lämnas ostraffad om försummelsen eller därav följande fara kan anses vara ringa eller om det för samma gärning dömts ut vite.

En förseelse kan begås av en aktör eller en aktörsgrupp och ett rekvisitenligt brott kan begås antingen uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Vid bedömningen av graden av oaktsamhet beträffande brottet ska särskild vikt läggas vid den bedömda verksamhetens natur.

I paragrafen har förslaget 38 § om påföljdsavgift och de sanktioner paragrafen innehåller beaktats. I övrigt motsvarar 41 § bestämmelserna i gällande lag.

42 §. Avgifter för statliga myndigheters prestationer. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. uppbärs i regel en avgift för den offentliga kontrollen. I artikel 79 i kontrollförordningen föreskrivs om grunderna för avgifter vid gränskontrollstationer och andra kontrollställen för import. Beträffande ekologiskt foder av animaliskt ursprung kan avgifter uppbäras kostnadsreflekterande eller i enlighet med kap. IV i kontrollförordningen. Dessutom ska avgifter tas ut kostnadsreflekterande för offentlig kontroll i samband med import av ekologiska produkter som avses i artikel 47.1 leden d, e och f i samma förordning. Utöver detta ska enligt artikel 79.2 c avgifter tas ut för offentlig kontroll som ursprungligen inte varit planerad och som enligt i) har blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad hos samma aktör påvisats under en offentlig kontroll som utförts i enlighet med kontrollförordningen, och enligt ii) utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Enligt artikel 80 i kontrollförordningen får medlemsstaterna för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ta ut även andra avgifter eller pålagor än de som avses i artikel 79, om detta inte är förbjudet enligt den lagstiftning som är tillämplig på de områden som omfattas av bestämmelserna som avses i artikel 1.2. I artikel 82 i kontrollförordningen föreskrivs om beräkningsgrunderna för avgifter eller pålagor. Artikel 82 gäller endast obligatoriska avgifter och pålagor. Av denna orsak beräknas andra avgifter eller pålagor enligt artikel 80 i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). I 8 § 2 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten finns bestämmelser om grunderna för avgifter till myndigheter. Storleken på avgifterna i anknytning till tillsynen ska motsvara de sammantagna kostnader som staten förorsakas i och med kontrollen av tillsynsobjektet, det vill säga självkostnadsvärdet.

Enligt paragrafens 2 mom. får närmare bestämmelser om de nationella arrangemangen enligt artiklarna 79—82 i kontrollförordningen och bestämmandet av avgifternas storlek utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I nämnda artiklar i kontrollförordningen föreskrivs om möjligheter att på nationell nivå besluta att under vissa förutsättningar minska avgiftsbeloppet och att besluta även om andra än de obligatoriska avgifterna.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i gällande lag.

43 §. Ändringssökande. I paragrafen föreskrivs om ändringssökande beträffande beslut som utfärdats med stöd av den föreslagna lagen. Det främsta förfaringssättet för ändringssökande beträffande ett beslut som utfärdats av en statlig myndighet är begäran om omprövning. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Ett undantag till de myndighetsbeslut som räknas upp i paragrafen är att man inte begär omprövning i ärenden som avses i 37 § om avbrytande eller avslutande av verksamhet, utan att man i dessa fall kan söka ändring genom besvär direkt hos en förvaltningsdomstol. Man har ansett det vara bäst att avvika från ändringssökande i två faser, eftersom ett beslut om avbrytande eller avslutande av verksamhet enligt förslaget kan utfärdas endast om missförhållandena kvarstår eller upprepas eller om det är fråga om en avsiktlig gärning. Bestämmelser om besvär över förvaltningsbeslut finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om sökande av ändring i en avgift som påförts av en statlig myndighet, varvid det hänvisas till lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om sökande av ändring i Tullens beslut, varvid det hänvisas till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs det om sökande av ändring i beslut om vite, varvid det hänvisas till viteslagen.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i gällande lag.

44 §. Skydd för rapportörers identitet. I paragrafen föreskrivs det om det skydd för personer som rapporterar om överträdelser av bestämmelserna som avses i artikel 140 i kontrollförordningen. Motsvarande bestämmelse finns inte i gällande lag. Enligt punkt 1 i artikeln ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsmyndigheterna har verkningfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen. Enligt punkt 2 i artikeln ska mekanismerna åtminstone omfatta förfaranden för mottagande av rapporter och uppföljning av dem (led a), lämpligt skydd för personer som inrapporterar en överträdelse mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling (led b) samt skydd av personuppgifter för den person som inrapporterar en överträdelse i enlighet med unionsrätten och nationell rätt (led c).

Enligt skäl 91 i kontrollförordningens ingress bör vem som helst ha möjlighet att inkomma med nya uppgifter till tillsynsmyndigheterna, för att hjälpa dessa att upptäcka fall av överträdelser av nämnda förordning och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och i sådana fall ålägga sanktioner. I ingressens skäl konstateras vidare att avsaknad av tydliga förfaranden eller rädsla för repressalier kan avskräcka visseblåsare.

Även vissa bestämmelser i offentlighetslagen gäller skydd för personer som rapporterar om överträdelser av bestämmelserna. Enligt 24 § 1 mom. 6 punkten i lagen är handlingar som avser en klagan sekretessbelagda innan ärendet har avgjorts, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle försvåra ärendets utredning eller utan vägande skäl vara ägnat att åsamka den som har del i saken skada eller lidande. Dessutom är enligt 1 mom. 3 punkten i ovannämnda paragraf anmälningar om brott till en kontroll- och tillsynsmyndighet sekretessbelagda, tills ärendet har tagits upp till behandling vid ett domstolssammanträde eller åklagaren beslutat låta bli att väcka åtal eller ärendet avskrivits, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling inte äventyrar brottsutredningen eller utan vägande skäl vållar den som

har del i saken skada eller lidande eller hindrar domstolen från att utöva sin rätt att sekretessbelägga handlingar enligt lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007).

Den föreslagna bestämmelsen är mer omfattande än ovannämnda bestämmelser med avseende på skyddet för identiteten, då den även gäller rapportering av sådana överträdelser som vid tidpunkten för inrapportering ännu inte kan kopplas till någon specifik straffrättslig kriminaliserande bestämmelse eller som inte alls har kriminaliserats. För att uppnå syftet i artikel 140 i kontrollförordningen kan det anses vara befogat att införa det föreslagna, mer omfattande skyddet av personuppgifter.

Enligt den föreslagna bestämmelsen är villkoret för att sekretessbelägga rapportörens identitet att avslöjande av identiteten bedöms medföra skada för rapportören. Skadan kan sammanhålla till exempel med det att rapportören står i ett speciellt förhållande till den instans som är objekt för inrapporteringen. Rapportörens egen uppfattning om huruvida skada kan uppkomma räcker enligt förslaget inte allena till för tillämpande av bestämmelserna om sekretessbeläggning. Den nu föreslagna bestämmelsen skyddar dock inte rapportören exempelvis som vittne vid en eventuell rättegång.

Skyddet för rapportörers identitet regleras för närvarande även exempelvis genom 36 § i data-skyddslagen, genom 71 a § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) samt genom 80 a § i livsmedelslagen (23/2006). Dessutom föreskrivs om kanaler för inrapportering av lagöverträdelser (eng. whistleblowing) till exempel med stöd av 7 kap. 6 § i kreditinstitutslagen (610/2014), när det gäller kreditinstitut, med stöd av 6 kap. 17 a § i försäkringsbolagslagen (521/2008), när det gäller försäkringsbolag, samt med stöd av 12 kap. 3 § i lagen om ändring av värdepappersmarknadslagen (519/2016).

Skyddet för rapportörens identitet är till sin natur en reglering som avser klart avgränsade situationer. Det är sålunda inte frågan om en allmänt tillämplig sekretessbeläggningsgrund, utan om en sekretessbeläggningsgrund som är strikt begränsad till kontrollförordningen. Det är därför befogat att föreskriva om nämnda sekretessbeläggningsgrund i den föreslagna lagen, trots att huvudregeln beträffande regleringen av sekretessbeläggningsgrunderna är att bestämmelserna koncentreras till offentlighetslagen. Detta ligger även i linje med övrig så kallad whistleblowing-reglering.

Den föreslagna bestämmelsen är ny.

45 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreskrivs om lagens ikraftträdande samt om upphävande av lagen om tillsyn över ekologisk produktion (294/2015).

46 §. Övergångsbestämmelser. Enligt paragrafens 1 mom. får kontrollörer som före den föreslagna lagens ikraftträdande har auktoriserats av Livsmedelsverket för tillsynen över ekologisk produktion vara verksamma som sådana auktoriserade kontrollörer som avses i 14 § i samma lag utan separat auktorisation.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. sägs att en aktör som godkänts till kontrollsystemet för ekologisk produktion före denna lags ikraftträdande överförs till det kontrollsystem som avses i 3 kap. i denna lag.

I den föreslagna paragrafens 3 mom. bestäms att tillstånd som beviljats en aktör före den föreslagna lagens ikraftträdande är i kraft den tid som anges i tillståndet eller högst till utgången av 2022. Vidare ska en ansökan om anslutning till kontrollsystemet för ekologisk produktion som

har lämnats in till en myndighet före ikraftträdandet av denna lag liksom övriga anhängiga ärenden överförs för att handläggas på det sätt som föreskrivs i denna lag. Förslaget innebär inga ändringar beträffande nuvarande praxis. Målet är att bringa klarhet i frågan om tillämplig lagstiftning.

7.2 Lag om ändring av lagen om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. Rättsregistercentralen sörjer för verkställigheten av försumelse- och påföljdsavgifter som föreläggs med stöd av diverse lagar, genom att följa det föreskrivna förfarandet för verkställighet av böter. Det föreslås att ett tillägg fogas till paragrafens 2 mom., enligt vilket en påföljdsavgift i överensstämmelse med 38 § i lagen om ekologisk produktion verkställs i den ordning som anges i lagen om verkställighet av böter.

Enligt 4 § i lagen om verkställighet av böter ska den som bestämmer påföljder och fullföljdsdomstolen göra en anmälan om sina beslut till Rättsregistercentralen, vilken har möjlighet att bevilja betalningstid med stöd av 14—18 § i samma lag.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Lagförslaget innehåller inget nytt bemyndigande att utfärda förordning. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs i överensstämmelse med den föreslagna 20 § om tillsynsmyndigheternas namn, kontaktuppgifter och kodnummer enligt artikel 52 i förordningen om ekologisk produktion, utfärdas i överensstämmelse med den föreslagna 25 § vid behov närmare bestämmelser om anmälan och innehållet i den, samt utfärdas i överensstämmelse med den föreslagna 42 § vid behov närmare bestämmelser om de nationella arrangemangen enligt artiklarna 79—82 i kontrollförordningen och om bestämmande av avgifternas storlek.

Dessutom ingår i 31 § i gällande lag om tillsyn över ekologisk produktion ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan utfärdas bestämmelser om ekologisk produktion som gäller produktion, behandling, märkning, marknadsföring, export, import, lagring, tillverkning och transport. Inga förordningar har utfärdats med stöd av bemyndigandet. Det föreslås att 35 § i den föreslagna lagen om ekologisk produktion ska innehålla en bestämmelse om bemyndigande, enligt vilken det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får utfärdas närmare bestämmelser om de tekniska detaljer och omständigheter som enligt den EU-lagstiftning om ekologisk produktion som avses i lagen får bestämmas av medlemsstaterna.

Inget större behov att använda detta bemyndigande att utfärda förordning finns inom synhåll. Bemyndigandet är begränsat till omständigheter där närmare bestämmelser behövs vid verkställandet av EU:s lagstiftning om ekologisk produktion. Det är dock befogat att inkludera ett bemyndigande, eftersom EU-lagstiftningen innehåller en stor mängd tekniska detaljer och produktionsrelaterade krav med anknytning till olika faser av ekologisk produktion. I framtiden kan EU-lagstiftningen beträffande dessa detaljer och omständigheter förutsätta vissa närmare bestämmelser som är nödvändiga för att säkerställa en enhetlig tillämpning. Sådana detaljer och omständigheter handlar för närvarande om att godkänna användning av enskilda gödselpreparat samt om krav som ställs beträffande tomhållning av rastgårdar för fjäderfä.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022, när EU:s nya förordning om ekologisk produktion börjar tillämpas.

10 Verkställighet och uppföljning

Avsikten är att de föreslagna bestämmelsernas funktionalitet följs upp genom normalt samarbete med tillsynsmyndigheterna och övriga intressentgrupper.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfrihet och egendomsskydd

Enligt 18 § 1 mom. i Finlands grundlag (731/1999) har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har ansett näringsfriheten vara den grundlagsenliga huvudregeln, men funnit tillståndsplikt för näringsverksamhet möjlig på särskilda grunder (GrUU 19/2002 rd). Den registrerings- och anmälningsskyldighet som är förutsättningen för inledande av näringsverksamhet har bedömts vara en reglering som i sak kan likställas med tillståndsplikt (GrUU 9/2005 rd, s. 2/I, GrUU 56/2002 rd, GrUU 45/2001 rd, s. 2/I).

Grundlagsutskottet har ansett att begränsningarna av näringsfriheten ska vara exakta och noggrant avgränsade. Utskottet har även funnit det viktigt att bestämmelserna om villkoren för tillstånd och tillståndets beständighet utformas så att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbart (GrUU 15/2008 rd, s. 2/II). Enligt sin etablerade praxis i fråga om reglering av näringsverksamhet har grundlagsutskottet ansett att när det gäller myndighetsåtgärder som inkräktar på individens rättsliga ställning är återkallande av ett tillstånd till sin effekt en radikalare åtgärd än avslag på en tillståndsansökan. Av denna orsak har utskottet bedömt att det med avseende på regleringens proportionalitet är nödvändigt att knyta möjligheten att återkalla ett tillstånd till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser samt till det att eventuella anmärkningar eller varningar som tillståndsinnehavaren fått inte har lett till korrigering av bristerna i verksamheten (t.ex. GrUU 58/2010 rd, s. 5–6, GrUU 32/2010 rd, s. 8, GrUU 28/2008 rd, s. 2, GrUU 31/2006 rd, s. 2).

I kap. 3 i den föreslagna lagen föreskrivs aktören, aktörsgruppen och den som befriats från certifieringsskyldighet en skyldighet att göra en anmälan om verksamheten innan verksamheten inleds och om förändringar i verksamheten. Den berörda myndigheten ska ge aktören eller aktörsgruppen ett certifikat och verksamheten registreras när myndigheten har konstaterat att kraven enligt lagstiftningen om ekologisk produktion uppfylls. För ordnandet av tillsyn är det nödvändigt att tillsynsmyndigheten får vetskap om existensen av de aktörer, aktörsgrupper och från certifieringsskyldighet befriade aktörer som ska övervakas och om deras belägenhet samt om verksamhetens art. Skyldigheten att certifiera och registrera verksamheten grundar sig på EU-lagstiftning som är bindande för Finland. Certifieringen av verksamheten inom den ekologiska branschen syftar framför allt till att öka konsumenternas förtroende för harmoniserade produktionsregler som överensstämmer med aktörernas och konsumenternas förväntningar beträffande kvaliteten hos ekologiska produkter, samt till att säkerställa att den inre marknaden fungerar oklanderligt och att ärlig konkurrens genom efterlevnad av de principer och regler som föreskrivs i förordningen om ekologisk produktion är möjlig. Vidare är målsättningen att garantera effektiv tillsyn. Dylka motiveringar kan anses vara godtagbara viktiga samhälleliga intressen med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Kravet på certifiering stödjer även tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna som avses i 22 § i grundlagen. Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund och trygg miljö. För att trygga dessa grundläggande fri- och rättigheter är det befogat att utöva tillsyn över produktionen, behandlingen och marknadsföringen av ekologiska produkter.

I kap. 5 i den föreslagna lagen föreskrivs om administrativa tvångsmedel, vilka omfattar bland annat olika förelägganden, förbud och beslut beträffande återkallande av tillstånd. Om det konstateras att en aktör, en aktörsgrupp eller en aktör som befriats från certifieringsskyldigheten inte har följt bestämmelserna i lagstiftningen om ekologisk produktion, ska den berörda myndigheten vidta lämpliga åtgärder i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 138.2 i kontrollförordningen. Nämda artikel innehåller synnerligen omfattande och detaljerade åtgärder för att säkerställa att en sådan aktör som nämns ovan korrigerar situationen. Den berörda myndigheten kan begränsa eller förbjuda att varor släpps ut på marknaden, förflyttas, importeras till eller exporteras från unionen (led d), beordra att hela eller delar av en aktörs verksamhet stängs (led i) eller beordra att registreringen eller godkännandet för den berörda anläggningen, anordningen, installationen eller transportmedlet återkallas tillfälligt eller slutgiltigt, eller att en transportörs tillstånd eller en förarens kompetensbevis återkallas tillfälligt eller slutgiltigt (led j). Med stöd av ovannämnda led i är det även möjligt att beordra att webbplatser läggs ner under en lämplig tidsperiod, vilket i avsevärd grad kan begränsa näringsverksamheten för aktörer som bedriver distansförsäljning. De åtgärder som anges i kontrollförordningen för ingripande i verksamhet som strider mot bestämmelserna är noggrant avgränsade och exakta, så vad beträffar detta kan de bedömas vara i överensstämmelse med grundlagsutskottets krav och linjedragningar. Genom EU:s lagstiftning om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter tryggas grunden för en hållbar utveckling inom ekologisk produktion, och lagstiftningens syfte är att främja bevarandet av naturtillgångarna, den biologiska mångfalden och djurens välfärd samt landsbygdsområdenas utveckling. Samtidigt strävar man efter att säkerställa att ekologiska produkter är ekologiska samt att EU:s inre marknad fungerar effektivt och att konkurrensen är rättvis. Dessa faktorer anses vara sådana viktiga samhällseliga intressen som kan motivera en begränsning av näringsfriheten.

I lagförslaget 37 § föreskrivs att verksamhet som anslutits till kontrollsystemet får avbrytas eller avslutas helt eller delvis. Ett beslut om avbrytande eller avslutande får fattas med stöd av artikel 138.2. i i kontrollförordningen. De åtgärder som nämns ovan innebär begränsningar med avseende på rätten att idka näring. Grundlagsutskottet har ansett att det med avseende på kravet på proportionalitet som ställs beträffande regleringen av näringsverksamheten är nödvändigt att exempelvis möjligheten att återkalla ett tillstånd kopplas till allvarliga förseelser eller försummelser samt till det att eventuella anmärkningar eller varningar inte har lett till att bristerna i verksamheten har åtgärdats (t.ex. GrUU 13/2014 rd). Förslaget bedöms dock uppfylla de krav som grundlagsutskottet ställer. Tillämpandet av 37 § förutsätter trots allt utgångsmässigt att bristen eller försummelsen är väsentlig och allvarlig. Eftersom en aktör med anledning av ett föreläggande eller förbud som utfärdats av tillsynsmyndigheten även har möjlighet att korrigera sin verksamhet innan myndigheten får inleda förfarandet med att avbryta eller avsluta verksamheten, kan förslaget anses vara förenligt med kravet på proportionalitet. Förslaget strider inte mot bestämmelsen i 18 § i grundlagen om att var och en har rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt.

Lagförslaget innehåller en bestämmelse om stängning av webbplatser, med vilken man vill ge myndigheterna möjlighet att ingripa i den ökande försäljningen av ekologiska produkter via nätet ifall verksamheten kan medföra skada. Med stöd av förslaget 39 § kan Livsmedelsverket beordra att en webbplats eller en del av en webbplats som drivs eller används av en aktör ska stängas, om det är uppenbart att den ekologiska produkt som saluförs via den eller de uppgifter som lämnas om den eller de uppgifter som lämnas om aktören är sådana att de vilseleder köparen av den ekologiska produkten på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strider mot bestämmelser som gäller ekologiska produkter. I första hand ska den del av webbplatsen stängas där ekologiska produkter som på ovannämnda sätt strider mot bestämmelserna saluförs. Om stängning av en del av webbplatsen inte undanröjer bristerna i överensstämmelsen med bestämmelserna ska det vid behov beslutas att hela webbplatsen läggs ner.

Enligt artikel 138 i kontrollförordningen ska den berörda tillsynsmyndigheten vidta någon av de åtgärder som avses i artikeln, om myndigheten konstaterar att bestämmelserna inte följs. I sådana fall ska det beaktas vilken typ av brist i efterlevnaden av bestämmelserna det är fråga om samt i vilken mån den aktuella aktören tidigare har underlåtit att följa bestämmelserna. De administrativa tvångsmedel som föreslås ingå i lagen om ekologisk produktion utgör en samling alternativa åtgärder som gör det möjligt för tillsynsmyndigheterna att välja tvångsmedel i proportion till den aktuella bristen i efterlevnaden av bestämmelserna.

Grunderna för vidtagande av tvångsåtgärder har beskrivits exakt i lagförslaget. Tvångsåtgärder är befogade även för tillförsäkrandet av en sund livsmiljö enligt 20 § i grundlagen. I lagförslaget beaktas också principen om proportionalitet.

Hemfrid

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt förslaget 15 § 2 mom. får en kontroll av ett tillsynsobjekt som är beläget i utrymmen som används för boende av permanent natur utföras för att uppfylla de krav på offentlig kontroll som ställs i artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen, om en kontroll är nödvändig för att utreda de omständigheter som kontrollen gäller. En sådan kontroll får endast göras av den berörda tillsynsmyndigheten. På grund av att tillverkning och försäljning kan skötas hemifrån exempelvis i anknytning till nätaffärer, är det nödvändigt att i vederbörliga fall låta kontrollverksamheten omfatta även utrymmen som skyddas av hemfriden. Den EU-lagstiftning som förpliktar Finland förutsätter att berörda tillsynsmyndigheter ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas lokaler och tillgång till deras dokumentation, så att personalen kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt.

Grundlagsutskottet har tagit ställning till förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna i sitt betänkande (GrUB 25/1994). Inskränkningar i grundläggande fri- och rättigheter ska bygga på lagar som stiftats av riksdagen. Detta är förknippat med ett förbud att delegera befogenheter att inskränka grundläggande fri- och rättigheter till en lägre författningsnivå än lag. Inskränkningarna ska vara noga avgränsade och tillräckligt exakt definierade. Deras innehåll ska till väsentliga delar framgå av lagen. Grunderna för inskränkningarna ska vara acceptabla. Inskränkningarna ska vara dikterade av något tungt vägande samhällslikt skäl. Inskränkningarna ska vara förenliga med kravet på proportionalitet och nödvändiga för att uppnå ett acceptabelt syfte. Vissa inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna är tillåtna bara om målet inte kan nås genom mindre ingrepp i rättigheterna. Dessutom har grundlagsutskottet tagit ställning till nödvändigheten av kontrollerna med avseende tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheterna (t.ex. GrUU 54/2014 rd och GrUU 18/2010 rd) utgående ifrån huruvida kontrollerna kan anses vara nödvändiga för tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheterna enligt 10 § 3 mom. i grundlagen. Enligt utskottets etablerade ståndpunkt ska åtgärder som ingriper i hemfriden ha ett tydligt och tillräckligt nära samband med grundlagens bestämmelse om tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheterna. I det fall som nämns i förslaget är målet med kontrollerna av tillsynsobjekt som är belägna i utrymmen som används för boende av permanent natur att det allmänna ska bära sitt ansvar att i enlighet med 19 § 3 mom. i grundlagen främja befolkningens hälsa och i enlighet med 20 § i grundlagen tillförsäkra en sund miljö.

Grundlagsutskottet har under senaste år i sin praxis även behandlat sådana på EU-lagstiftning grundade bemyndiganden för kontroll av utrymmen för boende av permanent natur där kopplingen till tryggheten av de grundläggande fri- och rättigheterna har varit mindre sträng (se GrUU 39/2016 rd, s. 5–6, GrUU 54/2014 rd, s. 3 och GrUU 6/2019 rd, s. 2–5). I dessa fall har ett centralt gemensamt drag varit att behörighetsregleringen som följer av EU-lagstiftningen

inte har möjliggjort begränsning av kontrollbefogenheterna på sätt som krävs enligt 10 § 3 mom. i grundlagen, och man har därför varit tvungen att bedöma regleringen i ljuset av principen om EU-sekundärrättens företräde. Grundlagsutskottet har även ansett att kontrollbefogenheter som inbegriper utrymmen som omfattas av hemfriden medför rätt att på ett betydande sätt ingripa i det skydd för hemfriden som tryggas var och en genom grundlagen, varför det i fråga om befogenheterna handlar om betydande utövning av offentlig makt.

Det väsentliga innehållet i kontrollen framgår av bestämmelsen i lagen och det är noggrant och exakt definierat. Kontrollerna får utföras endast av tillsynsmyndigheterna och endast för att uppfylla vissa krav. Kontrollen ska vara nödvändig för att utreda de omständigheter som är objekt för kontrollen. Bestämmelsen uppfyller sålunda kraven på proportionalitet, nödvändighet och förbud mot delegering. Nödvändigheten svarar även mot kravet att kontrollen inte kan genomföras med metoder som inkräktar mindre på hemfriden. Följaktligen kan bestämmelsen anses uppfylla de villkor som ställs enligt 10 § i grundlagen och enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis.

Utövande av offentlig makt

Enligt 119 § i Finlands grundlag (731/1999) ska de allmänna grunderna för myndigheternas uppgifter regleras genom lag. Grundlagsutskottet har i synnerhet i samband med reglering som anknyter till de grundläggande fri- och rättigheterna funnit det vara nödvändigt att den behöriga myndigheten framgår klart ur lagen eller på annat sätt exakt eller åtminstone utgångspunkterna för myndigheternas behörighetsförhållanden och villkoren för delegering av behörighet framgår tillräckligt exakt ur lagen (GrUU 18/2004 rd samt däri hänvisade GrUU 7/2001 rd, GrUU 21/2001 rd, GrUU 45/2001 rd, GrUU 47/2001 rd, GrUU 52/2001 rd och GrUU 17/2004 rd).

Lagförslaget innehåller bestämmelser om uppgifter som ska skötas av jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, närings- trafik- och miljöcentralen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och Tullen. Dessutom kan Livsmedelsverket i enlighet med förslaget 14 § skriftligen utse en utomstående fysisk person att utföra särskilt angivna uppgifter som hänför sig till den offentliga kontrollen. Uppgifterna är kopplade till utövande av offentlig makt, varför uppgifterna regleras genom lag. Tillsynsmyndigheten får på de villkor som anges i artiklarna 28–33 i kontrollförordningen delegera offentlig kontroll och andra kontroller, undersökningar och utredningar som behövs för offentliga uppgifter till ett organ med delegerade uppgifter eller till en fysisk person. Eventuella administrativa beslut på basis av kontrollerna, undersökningarna eller utredningarna görs dock av den tillsynsmyndighet som delegerat uppgiften. Myndigheternas behörighet och uppgifter beskrivs detaljerat i lagen, varför villkoren enligt bestämmelsen i grundlagen uppfylls.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Grundlagsutskottet har i flera utlåtanden behandlat delegering av förvaltningsuppgifter till andra organ än myndigheter (GrUU 11/2006 rd, GrUU 11/2004 rd, GrUU 12/2004 rd).

Enligt lagförslaget 14 § kan Livsmedelsverket utse auktoriserade kontrollörer för att bistå verket vid tillsynen. Livsmedelsverket svarar för utbildningen av de personer som utför den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet. Kontrollörerna utför sitt arbete under tillsyn av Livsmedelsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen och på dem tillämpas bestämmelserna

om tjänsteansvar. De auktoriserade kontrollörerna bistår tillsynsmyndigheterna på uppdrag av Livsmedelsverket eller närings-, trafik- och miljöcentralen vid kontroll- och provtagningsuppgifter. Den verksamhet som omtalas i paragrafen är det fortfarande ändamålsenligt att anförtro andra än myndigheter, eftersom användandet av auktoriserade kontrollörer för kontroll- och provtagningsuppgifter i praktiken är oundvikligt med tanke på flexibilitet och effektivitet. Verksamheten kan förutsätta på förhand oanade brådskande åtgärder, verksamhetsområdet kan omfatta hela landet och verksamheten kan vara strikt bunden till tidsscheman. Utvidgande av myndighetsorganisationen så att den omfattar hela ovan nämnda verksamhet kan fortsättningsvis inte anses vara ändamålsenligt. De administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån kontrollerna fattas av den tillsynsmyndighet som gett uppdraget. Vid utförandet av uppgifterna ska kontrollören följa vad som föreskrivs om grunderna för god förvaltning i förvaltningslagen, språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. På grund av den stora mängden uppgifter som anknyter till tillsynen måste det kunna anses vara ändamålsenligt att delegera uppgifter. Genom att uppfylla kraven på god förvaltning och genom att anförtro endast myndigheterna förvaltningsbeslut, tryggas de grundläggande fri- och rättigheterna och rättskyddet. När det gäller förvaltningsbeslut kan det vara fråga om betydande utövning av offentlig makt, varför besluten ska fattas av en myndighet.

Delegering av lagstiftningsbehörighet

I 80 § i grundlagen föreskrivs om utfärdande av förordningar. Enligt paragrafen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag. Republikens president, statsrådet och ministerierna kan utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i denna grundlag eller i någon annan lag. Även andra myndigheter kan genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Enligt grundlagsutskottets praxis (GrUU 56/2002 rd) ska bemyndiganden som rör utfärdande av förordning och delegering av lagstiftningsbefogenheter vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Ur lagen ska klart framgå vad man avser föreskriva om genom förordning.

I propositionen föreslås flera bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs i enlighet med förslagets 20 § om tillsynsmyndigheternas namn, kontaktuppgifter och kodnummer på det sätt som anges i artikel 52 i förordningen om ekologisk produktion. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om anmälan enligt 25 § i den föreslagna lagen samt om innehållet i anmälan, och med stöd av 35 § i den föreslagna lagen får i förekommande fall närmare bestämmelser utfärdas om krav beträffande ekologisk produktion samt andra närmare bestämmelser som grundar sig på EU-förordningar och som till naturen är tekniska.

Dessutom får det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet enligt den föreslagna lagens 42 § utfärdas närmare bestämmelser om de nationella arrangemangen enligt artiklarna 79—82 i kontrollförordningen och om bestämmande av avgifternas storlek.

De föreslagna bemyndigandena har beskrivits exakt och är noggrant avgränsade. Bemyndigandena kan anses uppfylla kraven enligt 80 § i grundlagen.

Yttrandefrihet

I 12 § i grundlagen föreskrivs om yttrandefrihet och offentlighet. Enligt paragrafen har var och en yttrandefrihet, till vilken hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Enligt 39 § i den föreslagna lagen kan Livsmedelsverket bestämma att en webbplats eller en del av en webbplats ska stängas, om det är uppenbart att den ekologiska produkt som saluförs via den eller de uppgifter som lämnas om den eller de uppgifter som lämnas om aktören är sådana att de vilseleder köparen av den ekologiska produkten på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strider mot bestämmelser som gäller ekologiska produkter.

Stängandet av en webbplats kan anses ha drag av begränsning av yttrandefriheten. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 6/2019 rd, s. 5–6) konstaterat att det på grund av det krav på proportionalitet som ställs beträffande yttrandefriheten är nödvändigt att villkoren för befogenheten att stänga en webbplats författningsmässigt delas in stegvis så att det framgår att stängandet av hela webbplatsen är den sista utvägen. I förslaget har åtgärderna beträffande stängandet av en webbplats delats in så att webbplatsen kan stängas delvis, om till exempel endast vissa av de varor som saluförs på webbplatsen strider mot bestämmelserna. Stängandet av hela webbplatsen är den sista utvägen. Webbplatsernas huvudsakliga syfte är marknadsföring och försäljning av ekologiska produkter och därför kan yttrandefriheten inte anses vara det rättsobjekt som primärt ska skyddas. Utövandet av de grundläggande fri- och rättigheterna kan begränsas på lagnivå. De grundläggande fri- och rättigheternas räckvidd kan begränsas till exempel som följd av andra människors grundläggande fri- och rättigheter eller av tungt vägande samhälleliga intressen. För att fullgöra skyldigheten att främja befolkningens hälsa enligt 19 § 3 mom. i grundlagen och tillförsäkra en sund miljö enligt 20 § i grundlagen ska en myndighet även genom åtgärder som begränsar yttrandefriheten kunna förhindra marknadsföring av en farlig ekologisk produkt eller en ekologisk produkt som på annat sätt väsentligen strider mot bestämmelserna.

Rättsskydd

I 21 § i grundlagen föreskrivs om rättsskydd. Var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. I den föreslagna 43 § finns standardbestämmelser om sökande av ändring i beslut som fattats med stöd av lag. På basis av vad som beskrivs ovan kan det konstateras att rättsskyddet tillgodoses.

Utlämnande av uppgifter och skydd av personuppgifter

Grundlagsutskottet har normalt bedömt regleringen beträffande myndigheters rätt att få uppgifter trots sekretess utifrån skyddet för privatliv och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och bland annat fäst uppmärksamhet vid vad och vem rätten att få information gäller samt hur rätten att få information är kopplad till kriteriet att uppgifterna måste vara nödvändiga. Utskottet har ansett att en myndighets rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter kan gälla nödvändiga uppgifter för ett visst syfte om det i lagen finns en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om en sådan förteckning över innehållet däremot inte finns i lagen, har det förutsatts att bestämmelserna innehåller ett krav på ”att uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte (GrUU 17/2016 rd).

Grundlagsutskottet har också ansett att det när det gäller sådan rätt till uppgifter som går före sekretessbestämmelserna i sista hand är fråga om att den myndighet som har rätt till uppgifterna i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som skyddas genom den sekretess som gäller myndigheten som innehar uppgifterna. I förslagets 14 § föreskrivs om tillsyns-

myndigheternas rätt att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter som är nödvändiga för genomförandet av den offentliga kontrollen och andra offentliga åtgärder. Nödvändighetskriteriet kan anses uppfylla kraven i 10 § i grundlagen.

Enligt förslaget 29 § förs för den offentliga tillsynen ett register över aktörer, aktörsgrupper och aktörer som befriats från certifieringsskyldigheten. Bestämmelser i enlighet med artikel 4 i den allmänna dataskyddsförordningen om ansvar i anknytning till registret och om personuppgiftsansvariga finns i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs. Enligt lagens 5 § är Livsmedelsverket, regionförvaltningsverken, närings-, trafik- och miljöcentralerna och kommunerna personuppgiftsansvariga för den i lagen avsedda livsmedelsförvaltningens informationsresurs. När det gäller alkoholdrycker och sprit som avses i 8 § i den föreslagna lagen förs registret dock med stöd av alkohollagen, och i enlighet med artikel 4 i den allmänna dataskyddsförordningen bestämmer Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifterna och är således den personuppgiftsansvariga som avses i förordningen.

Beträffande de register som avses i 29 § svarar dock Livsmedelsverket för den allmänna funktionen och användbarheten, uppgifternas integritet, skyddet och bevarandet av uppgifterna och det tekniska gränssnittet samt den elektroniska förbindelsen för åtkomst till lagring, skyddande, bevarande och övrig behandling av uppgifter. De personuppgiftsansvariga som avses i lagen är gemensamt personuppgiftsansvariga i enlighet med artikel 26 i dataskyddsförordningen, så att varje myndighet, med avseende på de uppgifter för vilkas behandling myndigheten bär ansvaret, svarar för uppgifternas korrekthet i enlighet med artikel 5.1 d och för den registrerades rätt till rättelse av uppgifterna i enlighet med artikel 16 samt för åtgärder som syftar till att instruera och skola personal som behandlar personuppgifter i säker behandling av personuppgifter på det sätt som avses i artikel 32.4. Genom gemensamt ansvar stöder alla personuppgiftsansvariga dessutom principen om en enda kontaktpunkt och säkerställer beträffande de uppgifter de innehar att den registrerades rätt till tillgång till sina egna uppgifter tryggas i enlighet med artikel 15 i den allmänna dataskyddsförordningen. Livsmedelsverket svarar för övriga skyldigheter som föreskrivs den personuppgiftsansvariga enligt den allmänna dataskyddsförordningen.

Dessutom för Livsmedelsverket i enlighet med den föreslagna 30 § ett register över tillgången till förökningsmaterial och djur. Detta register är frivilligt för aktörerna. I enlighet med artikel 4 i den allmänna dataskyddsförordningen bestämmer Livsmedelsverket ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter och är således den personuppgiftsansvariga som avses i förordningen.

I förslaget 44 § finns en bestämmelse om skydd för rapportörens identitet. Bestämmelsen avviker från 12 § 2 mom. i grundlagen, där det föreskrivs om offentlighet för handlingar som innehas av myndigheter. Enligt momentet är det möjligt att avvika från offentligheten genom lag, och i förslaget 44 § föreskrivs om denna avvikelse, i syfte att verkställa bestämmelsen i kontrollförordningen.

Påföljdsavgift

Förslaget 38 § innehåller bestämmelser om en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion som en aktör, en aktörsgrupp eller en aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten kan åläggas att betala vid bristande efterlevnad av bestämmelserna. Enligt grundlagsutskottets etablerade tolkning (se sammanfattningsvis GrUU 9/2012 rd, s. 2) är en sådan avgift med avseende på 81 § i grundlagen varken en skatt eller en avgift, utan en administrativ påföljd av sanktionskaraktär som åläggs för en lagstridig gärning. Utskottet jämför i sak en ekonomisk påföljd av straffkaraktär med en straffrättslig påföljd (GrUU 57/2010 rd, GrUU 4/2001 rd,

GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). De allmänna grunderna för administrativa påföljder ska i enlighet med 2 § 3 mom. i grundlagen regleras i lag, eftersom påförandet av sådana avgifter innebär utövande av offentlig makt. Utskottet anser också att det är fråga om betydande utövning av offentlig makt. Lagen ska innehålla exakta och klara bestämmelser om grunderna för betalningsskyldighet och avgiftsbeloppet samt om den betalningsskyldigas rättsskydd och om grunderna för verkställigheten av lagen (GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). Dessutom anser utskottet att även om kravet på exakthet som följer av den straffrättsliga legalitetsprincipen i 8 § i grundlagen inte som sådant gäller för reglering av administrativa påföljder, kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte förbigås i samband med en sådan reglering som denna.

I sina utlåtanden beträffande administrativa påföljder av straffkaraktär har grundlagsutskottet uppmärksammat den så kallade *ne bis in idem*-regeln, som ingår i artikel 4 i protokoll 7 till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), enligt vilken ingen får lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat (GrUU 9/2012 rd). Påföljdsbestämmelserna ska sålunda tolkas så att de är förenliga med skyddet mot självinkriminering och under beaktande av bland annat Europadomstolens rättspraxis. Skyddet mot självinkriminering hör till garantierna för en rättvis rättegång som tryggas genom 21 § i grundlagen (se GrUU 39/2014 rd, s. 4/I och RP 309/1993 rd, s. 74/II).

Lagförslaget innehåller tillräckligt exakta bestämmelser om grunderna för betalningsskyldighet beträffande påföljdsavgifter och för påföljdsavgifternas storlek, såväl som om den betalningsskyldigas rättsskydd och om verkställighet och preskribering av påföljdsavgifter. Påföljdsavgiftens verkställbarhet bestäms enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. En behörig myndighets beslut beträffande en administrativ påföljdsavgift är verkställbart när beslutet har vunnit laga kraft.

Enligt regeringens uppfattning följer förslagen grundlagen och den föreslagna lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom den nya förordningen om ekologisk produktion och kontrollförordningen innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ekologisk produktion

I enlighet med riksdagens beslut

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på ekologisk produktion i alla faser av produktion, tillverkning och distribution av ekologiskt producerade produkter från primärproduktion till utsläppande på marknaden.

2 §

Europeiska unionens lagstiftning

Denna lag tillämpas också på verkställigheten av följande Europeiska unionens rättsakter om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och på tillsynen över de rättsakter som utfärdats med stöd av dem, till den del det inte föreskrivs om dem med stöd av någon annan lag:

1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007, nedan *förordningen om ekologisk produktion*,

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, nedan *kontrollförordningen*,

Vad som i denna lag föreskrivs om Europeiska unionen eller Europeiska unionens medlemsstater gäller också Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och de stater som hör till det.

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

På marknadskontrollen av

- 1) ekologiska livsmedel tillämpas livsmedelslagen (297/2021),
- 2) ekologiskt foder tillämpas foderlagen (1263/2020),
- 3) ekologiska alkoholdrycker och ekologisk sprit tillämpas alkohollagen (1102/2017),
- 4) ekologiskt utsäde tillämpas utsädeslagen (600/2019), och
- 5) ekologiskt plantmaterial tillämpas lagen om plantmaterial (1205/1994).

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *ekologiska produkter* jordbruksprodukter, foder, livsmedel, alkoholdrycker och sprit vilka vid marknadsföringen får förses med märkning som hänvisar till ett ekologiskt produktionssätt i enlighet med förordningen om ekologisk produktion samt sådana produkter som är nära kopplade till jordbruk som avses i bilaga 1 till förordningen om ekologisk produktion,
- 2) *jordbruksprodukter* produkter som härstammar från jordbruket samt vattenbruksprodukter och havsalger,
- 3) *aktör* en aktör enligt definitionen i artikel 3.13 i förordningen om ekologisk produktion,
- 4) *aktörsgrupp* en aktörsgrupp som avses i artikel 36.1 i förordningen om ekologisk produktion,
- 5) *livsmedel* den definition som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,
- 6) *foder* den definition som avses i artikel 3.4 i den förordning som nämns i 5 punkten,
- 7) *vattenbruk* vattenbruk som avses i artikel 3.32 i förordningen om ekologisk produktion,
- 8) *alkoholdryck* alkoholdryck som avses i 3 § 1 mom. 2 punkten i alkohollagen,
- 9) *sprit* sprit som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten i alkohollagen,
- 10) *certifikat* ett certifikat som avses i artikel 35 i förordningen om ekologisk produktion,
- 11) *import* import till Finland från stater utanför Europeiska unionen,
- 12) *export* export från Finland till stater utanför Europeiska unionen.

2 kap.

Tillsynsmyndigheter och tillsyn

5 §

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet sörjer för den allmänna styrningen och uppföljningen av verkställigheten av denna lag och Europeiska unionens lagstiftning om ekologiska produkter och ekologisk produktion.

Jord- och skogsbruksministeriet svarar för de uppgifter som i artiklarna 59—63 i kontrollförordningen tilldelats medlemsstaterna i fråga om sådana djur och varor som avses i artikel 47.1 f i kontrollförordningen. Jord- och skogsbruksministeriet utser gränskontrollstationer, andra kontrollställen och slutdestinationer samt avbryter eller återkallar utseendet.

6 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket sörjer på riksnivå för planering, styrning och utveckling av tillsynen över ekologisk produktion samt över ekologiska produkter och deras import och export.

Livsmedelsverket utövar tillsyn över

- 1) förpackning och lagring av samt partihandel med ekologiska jordbruksprodukter,
- 2) framställning eller uppdrag för framställning av, lagring av samt partihandel med ekologiska livsmedel, ekologiskt foder och ekologiska alkoholdrycker som innehåller högst 2,8 volymprocent etylalkohol.
- 3) förpackning, lagring och utsläppande på marknaden av samt partihandel med ekologiskt utsäde och plantmaterial,
- 4) framställning eller uppdrag för framställning av, lagring av samt partihandel med sådana andra produkter som är nära kopplade till jordbruk och som nämns i bilaga 1 till förordningen om ekologisk produktion,
- 5) aktörer som importerar eller exporterar ekologiska produkter,
- 6) aktörer som direkt till slutkonsumenten säljer andra oförpackade ekologiska produkter än foder och som inte i enlighet med artikel 35.8 i förordningen om ekologisk produktion har befriats från certifieringsskyldigheten,
- 7) aktörsgrupper,
- 8) naturområden som av någon annan än naturområdets ägare eller innehavare har anmälts till det kontrollsystem som avses i 3 kap. och från vilka det med allemansrätt samlas vilda växtprodukter.

Livsmedelsverket är den behöriga myndighet som avses i den lagstiftning som avses i 2 § 1 mom., om inte något annat föreskrivs nedan. Livsmedelsverket svarar också för informationsutbytet med samt meddelandena, rapporterna och underrättelserna till de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen och till kommissionen i enlighet med förordningen om ekologisk produktion.

Livsmedelsverket gör en framställning till jord- och skogsbruksministeriet om utseende av gränskontrollstationer och andra kontrollställen samt slutdestinationer och om avbrytande eller återkallande av utseendet, när det är fråga om import av växtförökningsmaterial, foder av animaliskt ursprung, levande djur och livsmedel av animaliskt ursprung

7 §

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utöva tillsyn över

- 1) produktion av ekologiska jordbruksprodukter, produktion och utsläppande på marknaden i detaljhandeln av andra produkter som är nära kopplade till jordbruk och som avses i bilaga I till förordningen om ekologisk produktion,
- 2) naturområden som ägaren eller innehavaren av naturområdet har anmält till det kontrollsystem som avses i 3 kap., samt
- 3) sådan behandling av ekologiska obearbetade jordbruksprodukter som aktören bedriver i samband med produktionen av jordbruksprodukter.

Närings-, trafik- och miljöcentralen är den behöriga myndighet som avses i förordningen om ekologisk produktion, om det är fråga om

- 1) förlängning eller förkortning av omställningsperioden enligt bilaga II del I punkt 1.7.2. respektive punkt 1.7.5 b,
- 2) enskilda tillstånd att använda sedvanligt förökningsmaterial enligt bilaga II del I punkt 1.8.5.1,

- 3) tillstånd för anskaffning av vissa djur enligt bilaga II del II punkterna 1.3.4.3 och 1.3.4.4,
- 4) tillstånd att hålla nötkreatur tjuvdrade på gårdar enligt bilaga II del II punkt 1.7.5, eller
- 5) tillståndspliktiga ingrepp på djur enligt bilaga II del II punkt 1.7.8.

8 §

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar tillsyn över framställning, uppdrag för framställning, lagring och utsläppande på marknaden av samt partihandel med ekologisk sprit och ekologiska alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol. Med avvikelse från 6 § 2 mom. 5 punkten utövar verket tillsyn över aktörer som bedriver import och export av ekologisk sprit och ekologiska alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol.

9 §

Tullen

Tullen övervakar importen av ekologiska produkter. Bestämmelser om import finns i den lagstiftning som avses i 2 § 1 mom.

Tullen beslutar om avlägsnande av uppgifter om ekologisk produktion från märkning på och medföljande dokument till importerade ekologiska produkter i enlighet med artikel 138 i kontrollförordningen, om produkterna inte uppfyller kraven i denna lag eller i den EU-lagstiftning som avses i 2 §.

Livsmedelsverket bistår Tullen genom att i samband med import genomföra provtagningarna och undersökningarna på växtförökningsmaterial, foder av animaliskt ursprung, levande djur och livsmedel av animaliskt ursprung.

Tullen gör en framställning till jord- och skogsbruksministeriet om utseende av gränskontrollstationer och andra kontrollställen samt slutdestinationer och om avbrytande eller återkallande av utseendet, när det gäller andra ekologiska produkter än de som avses i 6 § 4 mom.

10 §

Överenskommelse om kontroller

Om en aktör omfattas av tillsyn av en tillsynsmyndighet som nämns i 6, 7 och 8 §, kan tillsynsmyndigheten och Tullen sinsemellan komma överens om att en myndighets kontrollör kontrollerar verksamheten eller produkten även för en annan myndighets eller flera myndigheters del.

Administrativa beslut beträffande aktörer och produkter som eventuellt ska fattas på basis av kontrollerna fattas av varje tillsynsmyndighet med avseende på myndighetens kontrollsystem. Ett beslut om verifiering av ett kontrollintyg vid import av produkter enligt artikel 45 i förordningen om ekologisk produktion fattas av Tullen.

11 §

Kontroll- och tillsynsplaner

Livsmedelsverket ska utarbeta en i artikel 109 i kontrollförordningen avsedd flerårig nationell kontrollplan. Livsmedelsverket är också det organ som avses i artikel 109.2 i kontrollförordningen och som ansvarar för den nationella kontrollplanen.

Utöver den fleråriga nationella kontrollplanen ska Livsmedelsverket utarbeta en årlig tillsynsplan för att organisera den tillsyn som verket själv utövar och den tillsyn som utövas av närings-, trafik- och miljöcentralen. I den årliga tillsynsplanen ska det finnas bestämmelser om innehållet i kontrollerna samt om grunderna för riskbedömning av tillsynsobjekten och utvärdering av hur planen har genomförts.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska för den tillsyn som avses i 8 § utarbeta en årlig tillsynsplan där det ska finnas bestämmelser om innehållet i kontrollerna samt om grunderna för riskbedömning av tillsynsobjekten och utvärdering av hur planen har genomförts.

12 §

Utvärdering av tillsynen

Livsmedelsverket ska planmässigt göra eller låta göra en utvärdering av det allmänna genomförandet av tillsynen i enlighet med de årliga tillsynsplanerna samt se efter att planerna följs.

13 §

Offentliggörande av resultaten av tillsynen

Livsmedelsverket offentliggör årligen på sin webbplats en rapport om resultaten av tillsynen. Sekretessbelagda uppgifter får dock inte offentliggöras. Livsmedelsverket ska på sin webbplats också offentliggöra en rapport om resultaten av utvärderingen av tillsynen.

14 §

Auktoriserad kontrollör

Livsmedelsverket kan skriftligen utse en utomstående fysisk person att utföra särskilt angivna uppgifter som hänför sig till den offentliga kontrollen (*auktoriserad kontrollör*). En auktoriserad kontrollör kan på uppdrag av Livsmedelsverket eller närings-, trafik- och miljöcentralen utföra kontroller, undersökningar eller utredningar som hänför sig till den offentliga kontrollen. Administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån kontrollerna fattas av den tillsynsmyndighet som gett uppdraget.

När auktoriserade kontrollörer utför uppdrag enligt denna lag, förordningen om ekologisk produktion eller kontrollförordningen tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på dem. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Livsmedelsverket svarar för utbildningen av de auktoriserade kontrollörer som utför den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet. Dessutom ska Livsmedelsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen utöva tillsyn över auktoriserade kontrollörers verksamhet.

En auktoriserad kontrollör ska, om en aktör så kräver, visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande.

15 §

Myndigheters rätt att utföra kontroller och provtagning utan identifiering

De tillsynsmyndigheter och auktoriserade kontrollörer som avses i denna lag har rätt att, för kontroller av verkställigheten av och den offentliga tillsynen över efterlevnaden av denna lag och förordningen om ekologisk produktion samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem, få tillträde till odlingar och övriga områden, produktions- och lagerbyggnader och övriga

byggnader och transportmedel, liksom även att inspektera aktörens bokföring, utföra andra kontroller och utan ersättning ta prov för undersökningar. Aktören ska få ett intyg över provtagningen. Tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade kontrollörerna har trots sekretessbestämmelserna rätt att av aktören få uppgifter och dokument som behövs för kontroller och tillsyn enligt denna lag.

I ett tillsynsobjekt som är beläget i utrymmen som används för boende av permanent natur får en kontroll utföras för att uppfylla de krav på offentlig kontroll som ställs i artikel 38 i förordningen om ekologisk produktion och i artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen, om en kontroll är nödvändig för att utreda de omständigheter som kontrollen gäller. Sådana kontroller får endast göras av den berörda tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten får utan att identifiera sig beställa prov på ekologiska produkter som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation. Proven får användas i den offentliga kontrollen. Efter att ha fått provet ska tillsynsmyndigheten meddela aktören att provet har beställts för offentlig kontroll. Aktören har rätt att på egen bekostnad få ett andra sakkunnigutlåtande om provet.

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. om finska tillsynsmyndigheters rätt att utföra kontroller gäller också kontrollörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella avtal som är bindande för Finland, om den förpliktelse i nämnda lagstiftning eller avtal som binder Finland förutsätter detta. Tillsynsmyndigheten ska vid dessa kontroller samarbeta med dessa kontrollörer.

16 §

Myndighetens rätt att få information

En tillsynsmyndighet och Europeiska unionens kontrollörer har trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter, dem som sköter offentliga uppdrag samt av aktörer och andra som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag få den information som är nödvändig med avseende på denna lag och den EU-lagstiftning som avses i 2 §. Även auktoriserade kontrollörer har trots sekretessbestämmelserna rätt att av aktören få den information och de dokument som är nödvändiga för kontrollen.

En tillsynsmyndighet har trots sekretessbestämmelserna rätt att för påförande av en påföljdsavgift enligt 38 § få tillgång till nödvändiga uppgifter ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002), i syfte att säkerställa att aktören inte har dömts till bötesstraff för samma gärning i domstol.

Tillsynsmyndigheten har rätt att få den information som avses i denna paragraf avgiftsfritt och genom en teknisk anslutning eller på annat sätt elektroniskt.

17 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att trots sekretessbestämmelserna lämna ut information till andra myndigheter och internationella organ finns i 8 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021).

Livsmedelsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen får dessutom på eget initiativ trots sekretessbestämmelserna lämna ut information som myndigheterna fått vid utövandet av tillsyn och som är nödvändig för en myndighet som avses i miljöskyddslagen (527/2014) för lagstadgade tillsynsuppgifter i anknytning till miljöskyddet.

18 §

Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut information

Tillsynsmyndigheten får trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ till en annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag lämna ut sådan information om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning och företagshemligheter som tillsynsmyndigheten fått vid skötseln av de uppgifter som avses i denna lag, om informationen är nödvändig för myndigheten för anslutning till kontrollsystemet för ekologisk produktion enligt 22 § eller för avbrytande eller avslutande av verksamhet enligt 37 §.

19 §

Handräckning

Polisen och Tullen är skyldiga att på begäran av tillsynsmyndigheterna ge dem handräckning för utförande av tillsynsuppdrag.

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

Bestämmelser om Tullens skyldighet att ge handräckning finns i 100 § i tullagen (304/2016).

20 §

Tillsynsmyndighetens kodnummer

Den förteckning över namn på samt adresser och kodnummer till tillsynsmyndigheter som avses i artikel 52 i förordningen om ekologisk produktion offentliggörs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §

Maskinell underskrift

Beslut enligt denna lag och den EU-lagstiftning som avses i 2 § samt de handlingar som hänför sig till ärendet får undertecknas maskinellt.

3 kap.

Kontrollsystemet för ekologisk produktion

22 §

Anmälan till kontrollsystemet

Innan ekologiska produkter släpps ut på marknaden ska aktören göra en anmälan om anslutning till kontrollsystemet till den berörda tillsynsmyndigheten. Uppgifterna som aktören anger i anmälan ska följa artikel 34 i förordningen om ekologisk produktion.

Aktörsgrupper ska göra en anmälan om anslutning till kontrollsystemet till Livsmedelsverket. Anmälan som aktörsgrupperna lämnar in ska innehålla de uppgifter som avses i artiklarna 34 och 36 i förordningen om ekologisk produktion.

23 §

Certifikat

En aktör eller en aktörsgrupp som har kontrollerats en gång och som uppfyller kraven i den EU-lagstiftning som avses i 2 § ska ges ett certifikat av den berörda tillsynsmyndigheten. När certifikatet har utfärdats ska tillsynsmyndigheten ansluta aktören eller aktörsgruppen till kontrollsystemet för ekologisk produktion genom en anteckning i registret.

Om en aktör eller en aktörsgrupp inte uppfyller kraven i 1 mom. och inte kan anslutas till kontrollsystemet, ska tillsynsmyndigheten fatta ett separat beslut om saken.

24 §

Aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten

En aktör som avses i artikel 35.8 i förordningen om ekologisk produktion är befriad från certifieringsskyldigheten enligt punkt 2 i nämnda artikel under förutsättning att aktörens årliga omsättning från försäljningen av oförpackade ekologiska produkter inte överstiger 20 000 euro.

En aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten ska dock göra en anmälan till Livsmedelsverket för införande i registret över ekologisk produktion i enlighet med artikel 34 i förordningen om ekologisk produktion.

25 §

Anmälningsskyldighet

En aktör, en aktörsgrupp eller en aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten ska underrätta den berörda tillsynsmyndigheten om väsentliga förändringar i verksamheten, för att säkerställa att tillsynsmyndigheten har all den information som behövs med avseende på den offentliga kontrollen och som krävs enligt denna lag eller den EU-lagstiftning som avses i 2 §. Den berörda tillsynsmyndigheten ska bedöma om en förändring i verksamheten kräver en ny kontroll.

En aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten och vars försäljning av oförpackade ekologiska produkter till sin omsättning överstiger det årliga eurobelopp som anges i 24 § 1 mom. ska göra en anmälan enligt 22 § till tillsynsmyndigheten för anslutning till kontrollsystemet.

Närmare bestämmelser om anmälan enligt 1 mom. och om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

26 §

Tillsyn över aktörer och aktörsgrupper

Den berörda tillsynsmyndigheten ska utföra kontroller i enlighet med tillsynsplanen av en aktör eller en aktörsgrupp som har anslutits till kontrollsystemet.

Efter en kontroll ska aktören eller aktörsgruppen ges ett certifikat, om verksamheten uppfyller kraven i denna lag och den EU-lagstiftning som avses i 2 §. Om verksamheten eller produkten inte uppfyller de föreskrivna kraven, ska tillsynsmyndigheten fatta ett separat beslut om saken.

27 §

Utträde ur kontrollsystemet

En aktör eller en aktörsgrupp som vill utträda ur kontrollsystemet för ekologisk produktion ska skriftligen meddela den berörda tillsynsmyndigheten om utträdet. Beslutet om att avföra en aktör ur kontrollsystemet fattas av den berörda tillsynsmyndigheten.

28 §

Ansvar för register

Ett register förs över ekologisk produktion. På registret över ekologisk produktion tillämpas lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs, om inte något annat föreskrivs nedan. I 5 § i nämnda lag finns bestämmelser om ansvar och personuppgiftsansvariga för registret.

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. förs registret i fråga om de uppgifter som avses i 8 § med stöd av 66 § i alkohollagen. Personuppgiftsansvarig är Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

29 §

Registret över ekologisk produktion

I registret över ekologisk produktion antecknas följande uppgifter om aktören:

- 1) aktörens namn samt person-, företags- och organisationsnummer liksom även övriga kontaktuppgifter,
- 2) fastighetsbeteckning och lägenhetssignum,
- 3) produktionsställen och enheter där verksamheten bedrivs,
- 4) information om vilket slags funktioner och produkter verksamheten omfattar,
- 5) när det gäller jordbruksproduktion områden, bas- och jordbruksskiften och deras areal, övergångsperiod och övergångsperiodens längd,
- 6) antalet ekologiskt uppfödda djur och på konventionellt sätt uppfödda djur vid kontrolltidpunkten samt om produktionen är säsongbetonad, uppgift om detta,
- 7) datum då verksamheten har anslutits till kontrollsystemet,
- 8) datum då en kontroll har utförts samt kontrollörens signum,
- 9) det certifikat som har getts till aktören, certifikatets datum och giltighetstid,
- 10) tillstånd som har beviljats aktören med stöd av denna lag eller den EU-lagstiftning som avses i 2 § samt tillståndens giltighetstid,
- 11) påföljder för aktören som orsakats av bristande efterlevnad av denna lag eller den EU-lagstiftning som avses i 2 §, uppföljningen av påföljderna samt övriga anmärkningar och uppmaningar som tillsynsmyndigheten gett aktören och uppföljningen av dessa, och
- 12) övrig information som är nödvändig för tillsynen.

I registret över ekologisk produktion antecknas följande uppgifter om aktörsgrupper:

- 1) aktörsgruppens namn, företags- och organisationsnummer samt övriga kontaktuppgifter,
- 2) information om vilket slags funktioner och produkter verksamheten omfattar,
- 3) datum då aktörsgruppen har anslutits till kontrollsystemet,
- 4) datum då en kontroll som ingår i den offentliga kontrollen av aktörsgruppen har utförts samt kontrollörens signum,
- 5) det certifikat som har getts till aktörsgruppen, certifikatets datum och giltighetstid,
- 6) tillstånd som har beviljats aktörsgruppen med stöd av denna lag eller den EU-lagstiftning som avses i 2 § samt tillståndens giltighetstid,

7) eventuella påföljder för aktörsgruppen som orsakats av bristande efterlevnad av denna lag eller den EU-lagstiftning som avses i 2 §, uppföljningen av påföljderna samt övriga anmärkningar och uppmaningar som tillsynsmyndigheten gett aktören och uppföljningen av dessa,

8) övrig information som är nödvändig för tillsynen.

I registret över ekologisk produktion antecknas följande uppgifter om en aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten enligt 24 §;

1) namn samt person-, företags- och organisationsnummer liksom även övriga kontaktuppgifter för aktören,

2) information om vilket slags funktioner och produkter verksamheten omfattar,

3) datum då verksamheten har anmälts,

4) påföljder för aktören som orsakats av bristande efterlevnad av denna lag eller den EU-lagstiftning som avses i 2 §, uppföljningen av påföljderna samt övriga anmärkningar och uppmaningar som tillsynsmyndigheten gett aktören och uppföljningen av dessa.

Personuppgifterna om en aktör eller en aktörsgrupp avförs ur registret senast tre år efter det att aktören eller aktörsgruppen har avförts ur kontrollsystemet, om det inte finns någon sådan grund att bevara uppgifterna som avses i 12 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG, i dataskyddslagen (1050/2018) och i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

30 §

Register över tillgången till förökningsmaterial och djur

Livsmedelsverket för i enlighet med förfarandet i artikel 26 i förordningen om ekologisk produktion ett register över tillgången på ekologiskt förökningsmaterial och förökningsmaterial under omställningsperioden. Dessutom för Livsmedelsverket ett register över tillgången på ekologiska djur och ekologiska vattenbruksyngel på marknaden i enlighet med förfarandet i artikel 26.2 och 26.3 i förordningen om ekologisk produktion.

31 §

Offentliggörande av förteckning över aktörer och certifikat

Livsmedelsverket offentliggör en sådan uppdaterad förteckning över aktörer och certifikat som avses i artikel 34.6 i förordningen om ekologisk produktion. I fråga om verksamhet som avses i 8 § offentliggörs dock en uppdaterad förteckning över aktörer och certifikat av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

4 kap.

Ekologisk produktion i vissa fall

32 §

Detaljerad nationell produktionsregel

När villkoren i artikel 20 i förordningen om ekologisk produktion uppfylls kan Livsmedelsverket godkänna en detaljerad nationell produktionsregel för särskilda djurarter eller grupper av djurarter. Ett godkänt privat produktionsvillkor övervakas i enlighet med denna lag.

33 §

Konstaterande av naturkatastrofer samt produktionsregler vid exceptionella omständigheter

Livsmedelsverket kan i enlighet med artikel 22.2 i förordningen om ekologisk produktion för en begränsad tid bevilja undantag från de produktionsregler som fastställs i förordningen, om Livsmedelsverket genom ett beslut officiellt har konstaterat en naturkatastrof som avses i artikel 22 i förordningen om ekologisk produktion.

Livsmedelsverket ska omedelbart meddela de undantag som verket beviljat med hjälp av ett elektroniskt system som tillhandahålls av kommissionen.

34 §

Tillfälligt tillstånd för ingredienser

Livsmedelsverket kan i enlighet med artikel 25 i förordningen om ekologisk produktion på begäran tillfälligt bevilja en aktör tillstånd att använda andra än icke-ekologiska ingredienser vid produktion av bearbetade ekologiska livsmedel.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan i enlighet med artikel 25 i förordningen om ekologisk produktion på begäran tillfälligt bevilja en aktör tillstånd att använda andra än icke-ekologiska ingredienser vid tillverkning av ekologiska alkoholdrycker.

Livsmedelsverket ska göra en sådan anmälan som avses i artikel 25.2 i förordningen om ekologisk produktion i fråga om produktion av bearbetade ekologiska livsmedel och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården i fråga om tillverkning av ekologiska alkoholdrycker.

35 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får vid behov närmare bestämmelser utfärdas om sådana tekniska detaljer och omständigheter som enligt den EU-lagstiftning som avses 2 § ska avgöras av medlemsländerna.

5 kap.

Administrativa tvångsmedel och påföljder

36 §

Föreläggande och förbud

Den berörda tillsynsmyndigheten ska med hänsyn till ärendets art meddela den som inte iakttar denna lag eller den EU-lagstiftning som avses i 2 § i denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem ett föreläggande eller förbud i enlighet med artikel 138.2 i kontrollförordningen eller ett tillfälligt förbud i enlighet med artiklarna 29.1 b och 41.1 b i förordningen om ekologisk produktion, för fullgörande av skyldigheterna.

Ett föreläggande, förbud eller tillfälligt förbud enligt 1 mom. ska iakttas även om ändring söks, om inte besvärmyndigheten förbjuder verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas.

37 §

Avbrytande eller avslutande av verksamhet som anslutits till kontrollsystemet

Den berörda tillsynsmyndigheten kan helt eller delvis avbryta eller avsluta verksamhet som anslutits till kontrollsystemet, om verksamheten väsentligt strider mot denna lag eller den EU-lagstiftning som avses i 2 § i denna lag och aktören eller aktörsgruppen inte har iakttagit ett föreläggande eller förbud som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av 36 §.

Verksamheten kan avbrytas eller avslutas endast om den fortsätter eller upprepas eller om den är avsiktlig. Verksamheten ska avbrytas om det är möjligt att avhjälpa missförhållandena.

Ett föreläggande om avbrytande eller avslutande av verksamhet ska iakttas även om ändring söks, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas. Ett beslut om avbrytande av verksamheten gäller tills tillsynsmyndigheten konstaterar att de missförhållanden som beslutet grundade sig på har avhjälpits.

38 §

Påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion

Den berörda tillsynsmyndigheten kan ålägga en aktör, en aktörsgrupp eller en aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten att betala en påföljdsavgift på minst 300 euro och högst 5 000 euro, om

1) aktören eller aktörsgruppen bedriver verksamhet enligt 22 § som förutsätter anslutning till kontrollsystemet utan att anmäla sig till kontrollsystemet eller bedriver verksamhet som inte har antecknats i det certifikat som utfärdats för aktören eller aktörsgruppen i enlighet med 23 §,

2) den som är befriad från certifieringsskyldigheten försummar att göra en anmälan enligt 24 § 2 mom.,

3) aktören, aktörsgruppen eller den som är befriad från certifieringsskyldigheten försummar sin skyldighet enligt 25 § 1 mom. att anmäla väsentliga förändringar i verksamheten,

4) den som är befriad från certifieringsskyldigheten trots upprepade uppmaningar inte gör en i 25 § 2 mom. avsedd anmälan om anslutning till kontrollsystemet,

5) aktören eller aktörsgruppen använder uttryck som strider mot märkningsreglerna i kapitel IV i förordningen om ekologisk produktion,

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som behandlas i domstol eller som har dömts till straff för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift påförts en fysisk person, får personen inte i domstol dömas till straff för samma gärning. En påföljdsavgift förfaller när den betalningsskyldiga fysiska personen avlider.

Påföljdsavgift får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter den dag då det lagakraftvunna avgörandet beträffande avgiften meddelades. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter.

39 §

Stängning av webbplats

Livsmedelsverket kan bestämma att en webbplats som drivs eller används av en aktör eller en aktörsgrupp ska stängas, om det är uppenbart att den ekologiska produkt som saluförs via den eller uppgifter som lämnas om den eller de uppgifter som lämnats om aktören eller aktörsgruppen är sådana att de vilseleder köparen av den ekologiska produkten på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strider mot bestämmelser som gäller ekologiska produkter. Av webbplatsen ska den del stängas som på det sätt som nämns ovan väsentligen vilseleder köparen av den ekologiska produkten eller via vilken det saluförs produkter som strider mot bestämmelserna om ekologiska produkter. Om stängandet av en del av webbplatsen inte avhjälper det som är vilseledande eller som strider mot bestämmelserna ska det vid behov bestämmas att hela webbplatsen stängs.

Föreläggandet att stänga webbplatsen eller delen av webbplatsen kan meddelas temporärt för den tid då ärendet utreds eller missförhållandet avhjälpas. Webbplatsen eller delen av den ska hållas stängd tills Livsmedelsverket har fattat ett slutligt beslut i ärendet.

40 §

Vite

Ett föreläggande eller ett förbud som har meddelats med stöd av 36 § samt ett föreläggande som har meddelats med stöd av 37 § om avbrytande eller avslutande av verksamheten kan av den berörda tillsynsmyndigheten förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

41 §

Brott mot bestämmelserna om ekologisk produktion

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) bryter mot ett föreläggande, förbud eller tillfälligt förbud som meddelats med stöd av 36 §,
2) bryter mot ett föreläggande om avbrytande eller avslutande av verksamheten som meddelats med stöd av 37 §,

3) inte iakttar ett beslut om att avlägsna hänvisningarna till ekologiskt produktionssätt som tillsynsmyndigheten meddelat med stöd av artikel 138 i kontrollförordningen,
ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna om ekologisk produktion dömas till böter.

Den som bryter mot ett föreläggande eller ett förbud som har meddelats med stöd av denna lag eller EU-lagstiftning och som har förenats med vite får undantas från straff för samma gärning, om vitet har dömts ut.

Tillsynsmyndigheten behöver inte anmäla en förseelse, om gärningen eller försummelsen är ringa.

42 §

Avgifter för statliga myndigheters prestationer

Bestämmelser om avgifter för den tillsyn som statliga myndigheter utövar med stöd av denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning finns i kontrollförordningen. Dessutom tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), om inte något annat föreskrivs i kontrollförordningen.

Närmare bestämmelser om de nationella arrangemangen enligt artiklarna 79—82 i kontrollförordningen och bestämmandet av avgifternas storlek får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

43 §

Ändringssökande

I fråga om beslut av tillsynsmyndigheten, med undantag av beslut som avses i 36 §, får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (34/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om sökande av ändring i en avgift som påförts av en statlig myndighet finns i lagen om grunderna för avgifter till staten.

På sökande av ändring i beslut som Tullen meddelar med stöd av denna lag tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut enligt 40 § om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen.

44 §

Skydd för rapportörers identitet

Om en sådan rapport om överträdelse av bestämmelser som avses i artikel 140 i kontrollförordningen lämnats till tillsynsmyndigheten av en fysisk person, ska personens identitet hållas hemlig, om det utifrån omständigheterna kan bedömas vara till nackdel för personen att hans eller hennes identitet röjs.

45 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om tillsyn över ekologisk produktion (294/2015).

46 §

Övergångsbestämmelser

Kontrollörer som före denna lags ikraftträdande har auktoriserats av Livsmedelsverket för tillsynen över ekologisk produktion får vara verksamma som sådana auktoriserade kontrollörer som avses i 14 § utan separat auktorisation.

En aktör som godkänts till kontrollsystemet för ekologisk produktion före denna lags ikraftträdande överförs av tillsynsmyndigheten till det kontrollsystem som avses i 3 kap. i denna lag.

Tillstånd som beviljats en aktör före denna lags ikraftträdande är i kraft den tid som anges i tillståndet eller högst till utgången av 2022. En ansökan om anslutning till kontrollsystemet för ekologisk produktion som har lämnats in till en myndighet före ikraftträdandet av denna lag och övriga anhängiga ärenden ska vid ikraftträdandet av denna lag överföras för att handläggas på det sätt som föreskrivs i denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 298/2021, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016), en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1100/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189—192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021) och en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 21 oktober 2021

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

2.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016), en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189—192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016), en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1100/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189—192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen

RP 193/2021 rd

Gällande lydelse

(1263/2020) samt en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021).

Föreslagen lydelse

(1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021) och en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .